

**ÁTFOGÓ ÉRTÉKELÉS A BUDAPEST FŐVÁROS XVI. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT
2015. ÉVI
GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI FELADATAINAK ELLÁTÁSÁRÓL**

TARTALOMJEGYZÉK

1. A TELEPÜLÉS DEMOGRÁFIAI MUTATÓI	2
2. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL NYÚJTOTT PÉNZBELI, TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK BIZTOSÍTÁSA	4
3. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ ELLÁTÁSOK, VALAMINT AZ EZEKHEZ SZERVESÉN KAPCSOLÓDÓ EGYÉB ELLÁTÁSOK BEMUTATÁSA	15
4. A FELÜGYELETI SZERVEK ÁLTAL GYÁMHAÓSÁGI, GYERMEKVÉDELMI TERÜLETEN VÉGZETT SZAKMAI ELLENŐRZÉSEK TAPASZTALATAINAK, TOVÁBBÁ A GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI SZOLGÁLTATÓ TEVÉKENYSÉGET VÉGZŐK ELLENŐRZÉSÉNEK ALKALMÁVAL TETT MEGÁLLAPÍTÁSOK BEMUTATÁSA.....	41
5. JÖVŐRE VONATKOZÓ JAVASLATOK, CÉLOK MEGHATÁROZÁSA A GYVT. ELŐÍRÁSAI ALAPJÁN.....	41
6. A BŰNMEGELŐZÉSI PROGRAM FŐBB PONTJAINAK BEMUTATÁSA	43
7. A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZAT ÉS A CIVIL SZERVEZETEK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉS KERETEI.....	46

1. A TELEPÜLÉS DEMOGRÁFIAI MUTATÓI

Budapest XVI. kerületének, a népesség megoszlására vonatkozó demográfiai mutatói az alábbiak.

1. sz. táblázat: A lakónépesség számának változása

Megnevezés		
Terület km ²		33,52
Lakónépesség (fő)	2006-ban	71 217
	2007-ben	71 444
	2008-ban	72 725
	2009-ben	72 767
	2010-ben	72 099
	2011-ben	72 283
	2012-ben	72 062
	2013-ban	72 516
	2014-ben	72 745
	2015-ben	73 254
Laksűrűség (km ² /fő)	2006-ban	2 125
	2007-ben	2 131
	2008-ban	2 171
	2009-ben	2 170
	2010-ben	2 151
	2011-ben	2 156
	2012-ben	2 150
	2013-ban	2 163
	2014-ben	2 170
	2015-ben	2 185

2. sz. táblázat: A település lakosainak korcsoport szerinti megoszlása

Életkor	Állandó népesség							
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
0-4	0-1	637	528	621	625	590	610	659
	1-4	3 580	3 412	2 132	2 866	2 831	2 763	2 860
5-14		6 549	6 670	6 974	7 077	7 355	7 630	7 748
15-18		2 911	2 744	2 674	2 666	2 598	2 583	2 558
19-34		15 232	14 642	13 564	13 573	13 180	12 797	12 595
35-60		26 709	26 367	27 525	26 478	27 658	27 612	27 431
60-X		16 990	16 690	18 473	18 654	17 922	18 373	18 785
Összesen		71 971	71 053	71 963	71 939	72 134	72 368	72 636

3. sz. táblázat: A település 0-24 éves lakónépességének* évenkénti megoszlása

Életkor	Lakónépesség 2012	Lakónépesség 2013	Lakónépesség 2014	Lakónépesség 2015
0-1	630	601	610	660
1-4	2 944	2 929	2 857	2 953
5-14	7 016	7 267	7 578	7 726
15-18	2 645	2 594	2 576	2 560
19-34	13 801	13 649	13 287	13 177
35-60	26 448	27 608	27 550	27 421
60-X	18 578	17 868	18 287	18 757
Összesen:	72 062	72 516	72 745	73 254

***Lakónépesség:** A gyermekjóléti, gyermekvédelmi munka szempontjából nemcsak az állandó bejelentett lakóhellyel rendelkezők száma, hanem a területben tartózkodók száma is fontos.

4. sz. táblázat: A település 0-24 éves lakónépességének évenkénti és nemenkénti megoszlása

Életkor	férfi	nő	összesen
0-1	327	333	660
1-2	352	329	681
2-3	328	353	681
3-4	396	415	811
4-5	416	364	780
5-6	390	349	739
6-7	405	427	832
7-8	449	434	883
8-9	408	390	798
9-10	397	442	839
10-11	421	390	811
11-12	370	356	726
12-13	352	373	725
13-14	342	351	693
14-15	338	342	680
15-16	344	315	659
16-17	331	291	622
17-18	349	288	637
18-19	333	309	642
19-20	367	375	742
20-21	329	369	698
21-22	401	373	774
22-23	354	438	792
23-24	432	384	816

A gyermekjóléti és gyermekvédelmi munka szempontjából nemcsak a kiskorúak száma lényeges, hanem a 25 évesnél fiatalabb korosztályé is, a táblázat ezért tartalmazza ezen adatsorokat. Az adatok a potenciális igénybevevői kör nagyságának alapjául szolgálnak.

2. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL NYÚJTOTT PÉNZBELI, TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK BIZTOSÍTÁSA

2.1. A GYERMEKVÉDELMI TÖRVÉNYBEN SZABÁLYOZOTT ELLÁTÁSOK

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.), és a szociális és gyermekvédelmi települési támogatásokról szóló Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat 1/2015 (II. 23.) rendelete határozta meg a 2015. évre nyújtott pénzbeli és természetbeni támogatásokat.

A Gyvt. vonatkozó rendelkezési a 2015. január 1. napjától hatályos szöveg szerint:

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

„19. § (1) A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult

a) 151. § (5) bekezdésének a) és b) pontjában meghatározott gyermekétkeztetés normatív kedvezményének,

b) 20/A. §-ban meghatározott természetbeni támogatásnak,

c) az e törvényben és más jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.

(1a) A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek után a gyermek családbafogadó gyámjával kirendelt hozzátartozó pénzbeli ellátásra jogosult, ha

a) a gyermek tartására köteles, és

b) nyugellátásban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, balettművészeti életjáradékban, átmeneti bányászjáradékban, megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban, időskorúak járadékában vagy olyan ellátásban részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik.

(2) A gyámhatóság megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg

a) az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (a továbbiakban: az öregségi nyugdíj legkisebb összege) a 140%-át,

aa) ha a gyermeket egyedülálló szülő, illetve más törvényes képviselő gondozza, vagy

ab) ha a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy

ac) ha a nagykorívá vált gyermek megfelel a 20. § (2) bekezdésében foglalt feltételeknek;

b) az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 130%-át az a) pont alá nem tartozó esetben,

feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg külön-külön vagy együttesen a (7) bekezdésben meghatározott értéket.

(3) Az egy főre jutó jövedelem megállapításánál a 131. § (2) bekezdését kell alkalmazni. Ettől eltérni akkor lehet, ha a jövedelmi viszonyokban igazolható ok miatt tartós romlás vélelmezhető.

(4) A (2) bekezdésben meghatározott összeg számításánál – a kérelem benyújtásának időpontjában – közös háztartásban élő közeli hozzátartozóként (gondozó családként) kell figyelembe venni az egy lakásban együtt lakó, ott bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező

a) szülőt, a szülő házastársát vagy élettársát,

b) 20 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező gyermeket,

- c) 23 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, a nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytató gyermeket,
- d) 25 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató gyermeket,
- e) korhatárra való tekintet nélkül a tartósan beteg és a fogyatékos gyermeket,
- f) az a)–e) pontokba nem tartozó, a Ptk. családjogra irányadó szabályai alapján a szülő vagy házastársa által eltartott rokont.

(5) A (4) bekezdés alkalmazásában szülő alatt a családbafogadó gyámot kell érteni, ha a családbafogadó gyám a gyámsága alá helyezett gyermek tartására köteles.

(6) A vagyoni helyzet vizsgálata kiterjed a (4) bekezdésben meghatározott közös háztartásban élő közeli hozzátartozók vagyona.

(7) Vagyon alatt azt a hasznosítható ingatlant, járművet, továbbá vagyoni értékű jogot kell érteni, amelynek egy főre jutó értéke a gyermeket gondozó családban

a) külön-külön számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének húszszorosát, vagy

b) együtt számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének hetvenszeresét

meghaladja, azzal, hogy nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben a szülő vagy a tartásra köteles más törvényes képviselő életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általuk lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra vagy tartós betegségre tekintettel fenntartott gépjármű.

(8) A gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítására irányuló kérelmet elutasítja, ha a (4) bekezdésben megjelölt személyek együttesen vagy külön-külön a (7) bekezdésben meghatározott értékű vagyonnal rendelkeznek.

(9) Nem állapítható meg rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság, illetőleg a megállapított jogosultságot meg kell szüntetni, ha a gyermek tartózkodási joga megszűnt vagy tartózkodási jogának gyakorlásával felhagyott.

20. § (1) A feltételek fennállása esetén a gyámhatóság egy év időtartamra, de legfeljebb

a) a (2) bekezdés a) pontja szerinti esetben a nagykorúvá vált gyermek 23. életévének betöltéséig,

b) a (2) bekezdés b) pontja szerinti esetben a nagykorúvá vált gyermek 25. életévének betöltéséig

megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát.

(2) Az egyéb jogosultsági feltételek fennállása esetén nagykorúvá válása után is jogosult a gyermek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, ha

a) nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat és 23. életévét még nem töltötte be, vagy

b) felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul és a 25. életévét még nem töltötte be, és a nagykorúvá válását megelőző második hónap első napja, valamint a nagykorúvá válását megelőző nap közötti időszakban legalább egy napig rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre volt jogosult.

(3) A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot, ideértve a 19. § (1a) bekezdés szerinti pénzbeli ellátásra való jogosultságot is, a gyámhatóság hivatalból vagy kérelemre – felülvizsgálja, ha a megállapított jogosultság időtartama alatt a jogosultsági feltételekben változás következett be.

(4) A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság

a) megszűnik az (1) bekezdésben meghatározott időtartam leteltével,

b) megszüntetésre kerül, ha

ba) a (3) bekezdés szerinti felülvizsgálat azzal az eredménnyel zárul, hogy a jogosultsági feltételek nem állnak fenn, vagy

bb) a gyermek gyermekvédelmi szakellátásba kerül.

20/A. § (1) A települési önkormányzat jegyzője annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága

a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,

b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel

természetbeni támogatást nyújt fogyasztásra kész étel, ruházat, valamint tanszer vásárlására felhasználható Erzsébet-utalvány formájában.

(2) Az (1) bekezdés szerinti támogatás esetenkénti összegéről az Országgyűlés a központi költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt.

20/B. §151 (1)–(2)152

(3) A pénzbeli ellátás havi összege – gyermekenként – az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 22 százaléka.

(4) A gyámhatóság annak a családbafogadó gyámként kirendelt hozzátartozónak, akinek pénzbeli ellátásra való jogosultsága

a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjában – az augusztus hónapra járó pénzbeli ellátás összege mellett –,

b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjában – a november hónapra járó pénzbeli ellátás összege mellett – pótlékot folyósít.

(5) A (4) bekezdés szerinti pótlék esetenkénti összege 2006. évben gyermekenként 7500 forint. A 2006. évet követően a pótlék összegének emeléséről az Országgyűlés a költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt. 155

(6)156 Ha a pénzbeli ellátást jogerősen megállapították, az

a) a kérelem benyújtásától esedékes azzal, hogy ha a kérelmet

aa) a tárgyhónap tizenötödikéig nyújtották be, a támogatás teljes összegét,

ab) a tárgyhónap tizenötödikét követően nyújtották be, a támogatás ötven százalékát;

b) a hivatalbóli eljárás megindulásának napjától esedékes azzal, hogy ha a hivatalbóli eljárás

ba) a tárgyhónap tizenötödikéig megindult, a támogatás teljes összegét,

bb) a tárgyhónap tizenötödikét követően indult meg, a támogatás ötven százalékát kell kifizetni.

(7) Ha a pénzbeli ellátásra való jogosultság megszűnik, az a jogosultság megszűnésének hónapjáig esedékes azzal, hogy ha a megszűnés

a) a tárgyhónap tizenötödikéig következik be, a támogatás ötven százalékát,

b) a tárgyhónap tizenötödikét követően következik be, a támogatás teljes összegét kell kifizetni.”

Óvodáztatási támogatás

„20/C. § (1) Az óvodáztatási támogatásra való jogosultság megállapításának célja a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek minél korábbi életkorban történő rendszeres óvodába járásának elősegítése.

(2) A települési önkormányzat jegyzője az óvodáztatási támogatásra való jogosultságát

kérelmére – annak a szülőnek vagy családbafogadó gyámnak állapítja meg, akinek gyermeke

a) tekintetében a halmozottan hátrányos helyzet fennállását a jegyző a 67/A. § (3) bekezdésében foglaltak szerint megállapította, és

b)160 legkésőbb annak az óvodai nevelési évnek a kezdetéig, amelyben az ötödik életévét betölti, megkezdte az óvodai nevelésben való tényleges részvételt és a kérelem benyújtását megelőző időszakban legalább két hónapon keresztül a gyámhatóságról, valamint a

gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló kormányrendeletben foglaltak szerint rendszeresen jár óvodába.

(3) Az óvodáztatási támogatás iránti kérelmet a szülői felügyeletet gyakorló szülő vagy a családbafogadó gyám legfeljebb annak az óvodai nevelési évnek a kezdetéig terjesztheti elő, amely évben a gyermek az ötödik életévét betölti.

(4) A települési önkormányzat jegyzője az óvodáztatási támogatást első alkalommal, ha az óvodáztatási támogatásra való jogosultság jogerős megállapítására

a) az előző év december 5-e és a tárgyév június 4-e között kerül sor, a tárgyév június hónapjában,

b) a tárgyév június 5-e és a tárgyév december 4-e között kerül sor, a tárgyév december hónapjában

folyósítja.

(5) Az első alkalmat követően a települési önkormányzat jegyzője a gyermek óvodai nevelési jogviszonyának fennállásáig június és december hónapban további óvodáztatási támogatást folyósít a szülőnek vagy a családbafogadó gyámnak, ha

a) a gyermek továbbra is halmozottan hátrányos helyzetűnek minősül, és

b) a szülő, a családbafogadó gyám a gyermeknek a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló kormányrendelet szerinti rendszeres óvodába járásáról gondoskodik.

(6) Ha az óvodáztatási támogatás iránti kérelmet december 4-éig, illetve június 4-éig benyújtották és a támogatásra való jogosultság feltételei fennállnak, de a kérelem jogerős elbírálására december 4-éig, illetve június 4-éig nem kerül sor, a további óvodáztatási támogatás folyósításának (5) bekezdés szerinti időpontjában kell folyósítani az első alkalommal járó óvodáztatási támogatást. Ha a további óvodáztatási támogatás folyósításának feltételei is fennállnak, akkor az első alkalommal járó és a további óvodáztatási támogatást együtt kell folyósítani.

(7) Az óvodáztatási támogatásra való jogosultság a megszüntetését követően a (2) és (3) bekezdésben foglalt feltételek fennállása esetén ismételten megállapítható, azzal, hogy a rendszeres óvodába járást a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló kormányrendeletben meghatározott időszak tekintetében kell vizsgálni. Ebben az esetben a jogosultat az (5) bekezdés szerinti további óvodáztatási támogatás illeti meg.

(8) A támogatás összege gyermekenként első alkalommal húszezer forint, ezt követően esetenként és gyermekenként tízezer forint.

(9) A települési önkormányzat rendeletben előírhatja, hogy első alkalommal az óvodáztatási támogatást természetbeni formában kell biztosítani.”

A fenti két ellátási forma nem helyi sajátosság, a törvény rendelkezéseihez kapcsolódik a megállapításuk. Az óvodáztatási támogatás 2009-ben jelentkezett új ellátásként, a kerületben 2010-ben egy, 2011-ben három, 2012-ben, 2013-ban és 2014-ben évenként négy, 2015-ben pedig egy gyermek részesült támogatásban.

2.2. ÖNKÉNT VÁLLALT ELLÁTÁSOK

Ikerszülési támogatásként megállapítható rendkívüli települési támogatás

A szociális és gyermekvédelmi települési támogatásokról szóló Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat Képviselő-testületének 1/2015. (II. 23.) rendelete (továbbiakban: Rendelet) alapján:

„11. §

- (1) *Ikerszülési támogatást lehet megállapítani annak a szülőnek, akinek iker gyermekei születtek.*
- (2) *Az ikerszülési támogatást a gyermekek 6 hónapos koráig lehet igényelni.*
- (3) *A támogatás összege gyermekenként egyszeri 50.000,- Ft, mely különös méltánylás esetén, fokozott ápolást igénylő gyermek esetében családonként egyszeri 50.000,- Ft-tal kiegészíthető.”*

A támogatás 2007. január 1-jétől új ellátási formaként került bevezetésre, önként vállalt feladatként. Célja ikerszülés esetén a család anyagi terheinek enyhítése, mivel ikrek születése esetén mind a tennivalók, mind az anyagi kiadások többszörösen jelentkeznek. Az ellátást a 2012. évben 11 család, 2013-ban 14 család, 2014-ben 12 család, 2015-ben pedig 17 család vette igénybe.

Súlyosan fogyatékosok és tartósan betegek támogatása céljából folyósítható települési támogatás

A Rendelet szerint:

„7. §

- (1) *Ha a gyermeket nevelő mindkét szülő súlyosan fogyatékos, és a családban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a nyugdíjminimum 200 %-át, a családban nevelkedő gyermekek után havonta gyermekenként a nyugdíjminimum 30 %-át lehet támogatásként a szülő részére folyósítani.*
- (2) *Amennyiben a családban nevelkedő gyermek(ek) súlyosan fogyatékos(ak) vagy tartósan beteg(ek), és a családban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a nyugdíjminimum 200 %-át, súlyosan fogyatékos vagy tartósan beteg gyermekenként havonta a nyugdíjminimum 30 %-át lehet támogatásként a törvényes képviselő részére folyósítani.*
- (3) *A súlyosan fogyatékosok és tartósan betegek támogatására való jogosultság feltételeinek fennállását a Polgármester évente felülvizsgálja”*

A támogatást az önkormányzat önként vállalt feladatként nyújtja, előnyben részesítve ezáltal a rossz szociális helyzetben lévő családok közül azokat, ahol a gyermek súlyosan fogyatékos vagy tartósan beteg, vagy a gyermeket nevelő mindkét szülő súlyosan fogyatékos. 2015. évben havonta átlagosan 35 fő részesült e támogatási formában.

Táborozási hozzájárulásként megállapítható rendkívüli települési támogatás

A Rendelet szerint:

„12. §

- (1) *Évente egy alkalommal táborozási hozzájárulásban részesíthető az a gyermek, aki táborozás résztvevője és családjában az egy főre jutó havi jövedelem a nyugdíjminimum 150 %-át nem haladja meg.*
- (2) *A hozzájárulás összege a táborozás költségeinek fele, méltányosságból elérheti annak teljes összegét, de nem haladhatja meg a nyugdíjminimum 100 %-át.*
- (3) *Táborozási hozzájárulás kizárólag belföldi táborozás céljára nyújtható.”*

A táborozási hozzájárulás esetében többnyire az oktatási intézményekkel áll kapcsolatban a Szociális Iroda, hisz ők szervezik a különféle erdei iskolákat, nyári táborokat, szabadidős elfoglaltságokat. Feltétlenül szükséges ez az ellátási forma, mivel sok családnak – anyagi helyzete miatt – nincs lehetősége nyaralni, így ezek a táborok jelentik a gyermek részére az egyetlen üdülési lehetőséget. A támogatás évente egy alkalommal kérhető belföldi táborra. Táborozási hozzájárulás címen 63 fő részére utaltak ki támogatást.

Nagycsaládosok tankönyv támogatásaként megállapítható rendkívüli települési támogatás

A Rendelet szerint:

„13. §

- (1) *Az 1. § (5) bekezdésében meghatározott fiatal felnőttet tanévenként egyszer tankönyvtámogatás illeti meg, amennyiben nagycsaládban él, és felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán első diploma megszerzéséért tanulmányokat folytat.*
- (2) *A tankönyvtámogatás összege tanulónként a nyugdíjminimum 70 %-a”*

A nagycsaládosok tankönyvtámogatására azon fiatal felnőttek jogosultak, akik nagycsaládban élnek, nappali tagozaton felsőfokú iskolai tanulmányokat folytatnak, és első diplomájukat szerzik. Összege a nyugdíjminimumhoz kötött. E támogatási forma nagy segítséget jelent a családoknak, hisz a felsőoktatási beiskolázás jelentős kiadásokkal jár. 2015. évben 29 fő részesült ebben a támogatásban.

5. sz. táblázat: Gyermekvédelmi támogatások (Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény)

Megnevezés			Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény			
			2012	2013	2014	2015
Előző év dec. 31-én támogatásban részesülők száma			675	662	653	532
Tárgyév folyamán	megállapított	ellátások száma	668	653	535	438
	megszűnt		686	662	656	532
Tárgyév dec. 31-én támogatásban részesülők		száma	657	653	532	438
Támogatást kérő személyek			697	626	533	439
Elutasított személyek			29	14	26	30
Támogatásra felhasznált összeg (e Ft, kerekítve)			8 029	7 470	6 790	5 295

Mínt hogy e támogatás feltételrendszerét a Gyvt. konkrétan szabályozza, a kérelmek elutasításának indoka a jogszabályban meghatározott feltételek hiánya.

6. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán támogatásban részesített gyermekek és fiatal felnőttek száma kor szerint

	0-6	7-14	15-18	19- *	Összes
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény					
gyermekek száma/2009	143	208	81	22	454
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	6	14	4	1	25
gyermekek száma/2010	178	282	103	21	584
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	5	15	5	0	25
gyermekek száma/2011	204	329	110	32	675
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	6	17	4	1	28
gyermekek száma/2012	194	323	105	35	657
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	6	17	6	2	31
Gyermekek száma/2013	209	298	114	32	653
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	7	12	4	0	23
Gyermekek száma/2014	174	254	82	22	532
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	9	14	6	-	29
Gyermekek száma/2015	114	241	60	23	438
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	5	17	2	-	24

(* 25. életévét még nem töltötte be.)

7. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán támogatásban részesülő családok száma 2014-ben

Megnevezés	1	2	3	4 vagy 5	6 vagy több	Összes
	gyermekes családok száma					
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény						
Családok száma	150	100	41	17	2	310
Ebből: egyedülálló szülő	94	50	10	6	0	160

8. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán támogatásban részesülő családok száma 2015-ben

Megnevezés	1	2	3	4 vagy 5	6 vagy több	Összes
	gyermekes családok száma					
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény						
Családok száma	116	88	39	10	1	254
Ebből: egyedülálló szülő	58	35	8	2	0	103

9. sz. táblázat: Tárgyévben egyéb gyermekvédelmi támogatásban részesülők

Megnevezés	Támogatásban részesített személyek száma	Felhasznált összeg (E Ft, kerekítve)
Táborozási hozzájárulás	63	1 016
Tankönyvtámogatás	29	579
Ikerszülési támogatás	17	1 700

A 9. sz. táblázatban összefoglalt támogatási formákat az önkormányzat önként vállalt feladatként, saját forrásból nyújtja.

10. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán ellátásban részesítettek egy főre jutó családi jövedelme a jogosultság megállapításakor

Megnevezés	Egy főre jutó jövedelem											
	Az öregségi nyugdíj legkisebb összegének felét nem éri el				Az öregségi nyugdíj legkisebb összegének fele, illetve annál több, de nem éri el az öregségi nyugdíj legkisebb összegét				Az öregségi nyugdíj legkisebb összegét eléri, illetve meghaladja, de annak 130%-át illetve 140% -át nem haladja meg			
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	104	77	63	29	294	303	257	224	259	273	212	185

A támogatottak körében a legjellemzőbb jövedelmi sáv az öregségi nyugdíj legkisebb összegének fele és az öregségi nyugdíj legkisebb összege közötti egy főre jutó jövedelem. (14.250.- Ft/fő és 28.500.- Ft/fő között).

Ez nagyarányú szegénységet mutat az érintett családokban. Az öregségi nyugdíj legkisebb összegének felét el nem érő egy főre jutó jövedelem azért nem jellemző, mert ha egy család bevétele csak transzferjövedelmekből áll (pl. munkanélküli ellátások, családtámogatási ellátások), akkor ezek összege ennél magasabb, ezért az öregségi nyugdíj legkisebb összegének felét el nem érő egy főre jutó jövedelem gyakorlatilag azt jelenti, hogy a család nem jutott még hozzá a transzferjövedelmekhez sem.

2.3. A GYERMEKVÉDELMI TÖRVÉNYBEN NEM SZABÁLYOZOTT ELLÁTÁSOK

Egyéb, nem a gyermekvédelmi törvényben szabályozott ellátások a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.) alapján nyújthatóak. E jogszabály nem kifejezetten gyermekek számára nyújt ellátást, de bizonyos esetekben kedvezményeket biztosít a gyermekekre tekintettel. Ezek az alábbiak:

Ápolási díj

„40. § Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás.

41. § (1) Ápolási díjra jogosult a hozzátartozó [Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 2. pont], ha állandó és tartós gondozásra szoruló

- a) súlyosan fogyatékos, vagy
 b) tartósan beteg 18 év alatti
 személy gondozását, ápolását végzi.”

Közgyógyellátás

„49. § (1) A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított hozzájárulás.

50. § (1) Alanyi jogcímen jogosult közgyógyellátásra

- a) az átmeneti gondozásban részesülő, és a nevelésbe vett kiskorú;”

A fent leírt két ellátás megállapítására 2013. január 1-től a Kormányhivatal jogosult.

2.4. GYERMEKÉTKEZTETÉS MEGOLDÁSÁNAK MÓDJAI, KEDVEZMÉNYEI

A gyermekek napközbeni ellátása (bölcsőde) esctében étkezési és egyéb térítési díjakat a szociális szolgáltatásokról, a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátásokról és a szociálpolitikai kerekasztalról szóló 9/2010. (III. 29.) önkormányzati rendelet szabályozta a 2015. évben az alábbiak szerint:

A 9/2010. (III. 29.) önkormányzati rendelet 3. számú melléklete:

Bölcsődei ellátás és szolgáltatások személyi térítési díjai

	A	B
1.	Személyi térítési díj	
2.	Gyermekétkeztetés és gondozás	793.-Ft /fő/nap
3.	Gyermekétkeztetés normatív kedvezmények esetén (50%)	315.-Ft /fő/nap
4.	Nyújtott nyitva tartás esetén vacsora	198.-Ft/fő/nap
5.	Nyújtott nyitva tartás	1 080. Ft/óra
6.	Időszakos gyermekfelügyelet	300.- Ft/óra
7.	Baba-mama muzsika	500 Ft/alkalom
8.	Játszóház	400 Ft/alkalom
9.	Száraz só terápia	500 Ft/alkalom
10.	Játékos gyermek torna	300 Ft/ alkalom
11.	Otthoni gyermekgondozás	a) az első gyermek után a fizetésre kötelezett nettó jövedelmének 10%-a b) minden további gyermek után az a) pontban meghatározott összeg 20%-a
12.	Fejlődésvizsgálat, tanácsadás	3 000 Ft / alkalom
13.	Egyéni komplex fejlesztés	3 000 Ft / alkalom
14.	Kiscsoportos komplex képességfejlesztés	8 000 Ft / 4 alkalom

A személyi térítési díj mérséklésének lehetősége:

„8. § (6) Ha a bölcsődei ellátás kapcsán igénybe vett gyermekétkeztetésért és / vagy gondozásért fizetendő személyi térítési díj megfizetése a kötelezett és családja megélhetését, létfenntartását veszélyezteti, a veszélyeztetettség mértékétől függően – az intézményvezető véleményének kikérése mellett – a Polgármester a személyi térítési díj összegét – különösen két bölcsődei ellátott gyermek esetén – annak legfeljebb 50 %-áig csökkentheti.”

A nevelési-oktatási intézményekben az étkezési térítési díjat 2015-ben, a Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat által fenntartott köznevelési intézményekben (óvodákban), valamint a Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat által működtetett köznevelési intézményekben (iskolákban) alkalmazandó étkezési térítési díjakról szóló - 2015-ben módosított - 39/2012. (XII. 10.) önkormányzati rendelet tartalmazta, az alábbiak szerint:

Az étkezési térítési díj

„2. § A Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat által fenntartott, illetve működtetett köznevelési intézményekben az intézményi térítési díj megegyezik a szolgáltatók által szerződésben biztosított nyersanyagár ÁFA-val növelt összegével. A személyi térítési díj az intézménytípustól függően az alábbiak szerint kerül megállapításra:

	<i>Február 1-jétől</i>
<i>a) Óvodai ellátás</i>	
<i>napi háromszori étkezés</i>	<i>375.- Ft</i>
<i>napi kétszeri étkezés</i>	<i>325.- Ft</i>
<i>csak ebéd</i>	<i>275.- Ft</i>
<i>b) Általános iskolai ellátás</i>	
<i>napi háromszori étkezés</i>	<i>485.- Ft</i>
<i>csak ebéd</i>	<i>320.- Ft</i>
<i>c) Szerb Antal Gimnázium</i>	
<i>Ebéd</i>	<i>355.- Ft...”</i>

Az igénybe vehető kedvezmények a nevelési-oktatási intézmények esetében a törvény által biztosítottak.

A Gyvt. 2015. július 1-től hatályos változása miatt emelkedett a kedvezményes gyermekétkeztetésben részesülők száma.

„151. § (5) A gyermekétkeztetés során az intézményi térítési díj 100%-át normatív kedvezményként kell biztosítani (a továbbiakban: ingyenes étkezés)

a) a bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek után, ha

aa) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,

ab) tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,

ac) olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,

ad) olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjáradékkal csökkentett összegének 130%-át, vagy

ae) nevelésbe vették;

b) az 1–8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló után, ha

- ba) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy
 bb) nevelésbe vették;
 c) azon a) és b) pont szerinti életkorú, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek után, akit fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó intézményben helyeztek el;
 d) az 1–8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló után, ha
 da) nevelésbe vették, vagy
 db) utógondozói ellátásban részesül.
 (5a) A gyermekétkeztetés során az intézményi térítési díj 50%-át normatív kedvezményként kell biztosítani (a továbbiakban: kedvezményes étkezés)
 a) az 1–8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló után, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;
 b) az 1–8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló után, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, feltéve, hogy az (5) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján a tanuló nem részesül ingyenes étkezésben;
 c) az (5) bekezdés b) és d) pontja szerinti életkorú, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek után, feltéve, hogy az (5) bekezdés b)–d) pontja alapján a gyermek nem részesül ingyenes étkezésben.
 (5b) Az ingyenes vagy kedvezményes étkezés jogosultsági feltételeinek fennállását a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló kormányrendeletben foglaltak szerint kell igazolni.
 (6) A normatív kedvezmény csak egy jogcímen vehető igénybe.
 (7) Nem jár a tanulónak kedvezmény azon étkeztetésére, amely kedvezményre – a szakképzésre vonatkozó rendelkezések szerint létrejött – tanuló szerződése alapján már jogosult.
 (8) A nevelőszülőnél, gyermekotthonban vagy más bentlakásos intézményben ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermek és a tanulói jogviszonyban nem álló, illetve nem nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőtt után nem vehető igénybe a normatív kedvezmény.
 (9) A gyermek lakóhelye szerint illetékes önkormányzat, illetve – ha a gyermek nem állami fenntartású nevelési-oktatási intézményben részesül étkezésben – a nevelési-oktatási intézmény vezetője – a nem állami fenntartó által megállapított szabályok keretei között – a gyermek egyéni rászorultsága alapján további gyermekenkénti kedvezményt állapíthat meg.”

11. sz. táblázat: 2015-ben kedvezményes gyermekétkeztetésben részesülők számát összefoglaló táblázat

Intézménytípus	100 %-os kedvezményben részesülők száma	50 %-os kedvezményben részesülők száma
Bölcsőde	49	29
Óvoda	500	333
Általános Iskola	272	983
Gimnázium	1	60
összesen	822	1 405

2014-es adatok:

Intézménytípus	100 %-os kedvezményben részesülők száma	50 %-os kedvezményben részesülők száma
Bölcsőde	7	48
Óvoda	115	486
Általános Iskola	289	877
Gimnázium	3	67
összesen	414	1 478

3. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ ELLÁTÁSOK, VALAMINT AZ EZEKHEZ SZERVESEN KAPCSOLÓDÓ EGYÉB ELLÁTÁSOK BEMUTATÁSA

3.1. A GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATÁS BIZTOSÍTÁSÁNAK MÓDJA, MŰKÖDÉSÉNEK TAPASZTALATAI

A Gyvt. 39-40. § - a szabályozza a gyermekjóléti szolgáltatást és a gyermekjóléti központ feladatait. A 2015. január 1-én hatályos szöveg szerint:

Gyermekjóléti szolgáltatás

„39. § (1) A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

(2) A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése érdekében

a) a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése,

b) a családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése,

c) a válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, valamint számára a családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz való hozzájutás szervezése,

d) a szabadidős programok szervezése,

e) a hivatalos ügyek intézésének segítése.

(3) A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében

a) a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben,

b) a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése,

c) az a) pontban, valamint a 17. § (1) bekezdésében meghatározott személyekkel és intézményekkel való együttműködés megszervezése, tevékenységük összehangolása,

d) tájékoztatás az egészségügyi intézményeknél működő inkubátorokból, illetve abba a gyermek örökbefogadáshoz való hozzájárulás szándékával történő elhelyezésének lehetőségéről.

(3a) A gyermekjóléti szolgáltatás a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében iskolai szociális munkát biztosíthat.

(4) A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében

a) a gyermekkel és családjával végzett szociális munkával (a továbbiakban: családgondozás) elősegíteni a gyermek problémáinak rendezését, a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozását,

b) a családi konfliktusok megoldásának elősegítése, különösen a válás, a gyermekelhelyezés és a kapcsolattartás esetében,

c) kezdeményezni

ca) egyéb gyermekjóléti alapellátások igénybevételét,

cb) szociális alapszolgáltatások, különösen a családsegítés igénybevételét,

cc) egészségügyi ellátások igénybevételét,

cd) pedagógiai szakszolgálatok igénybevételét, vagy

ce) a gyermek védelembe vételét vagy súlyosabb fokú veszélyeztetettség esetén a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését, nevelésbe vételét.

d) javaslat készítése a veszélyeztetettség mértékének megfelelően

da) a gyermek védelembe vételére, illetve a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására,

db) a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására,

dc) a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására,

dd) a gyermek megelőző pártfogásának mellőzésére, elrendelésére, fenntartására, megszüntetésére.

e) együttműködés a pártfogó felügyelői szolgálattal és a megelőző pártfogó felügyelővel a bűnisméltés megelőzése érdekében, ha a gyámhatóság elrendelte a gyermek megelőző pártfogását.

(5) A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében

a) a családgondozás biztosítása – az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve – a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállításához,

b) utógondozás biztosítása – az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve – a gyermek családjába történő visszailleszkedéséhez.”

Gyermekjóléti szolgálat

„40. § (1) A települési önkormányzat a 39. §-ban meghatározott gyermekjóléti szolgáltatás feladatait önálló intézményként, illetve családsegítő szolgálat, vagy a 96. § (4)–(5) bekezdései szerinti egészségügyi vagy nevelési-oktatási intézmény szervezeti és szakmai tekintetben önálló intézményegységként, illetve a külön jogszabályban meghatározott képesítési előírásoknak megfelelő személy foglalkoztatásával biztosítja (a továbbiakban együtt: gyermekjóléti szolgálat).

(2) A gyermekjóléti szolgálat – összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel, illetve szolgálatokkal – szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. Tevékenysége körében a 39. §-ban foglaltakon túl

- a) folyamatosan figyelemmel kíséri a településen élő gyermekek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét,
- b) meghallgatja a gyermek panaszát, és annak orvoslása érdekében megteszi a szükséges intézkedést,
- c) elkészíti a védelembe vett gyermek gondozási-nevelési tervét, illetve a gyámhatóság megkeresésére a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásához kapcsolódó pénzfelhasználási tervet (a továbbiakban: pénzfelhasználási terv),
- d) szervezi a – legalább három helyettes szülőt foglalkoztató – helyettes szülői hálózatot, illetve működtetheti azt, vagy önálló helyettes szülőket foglalkoztathat,
- e) segíti a nevelési-oktatási intézmény gyermekvédelmi feladatának ellátását,
- f) felkérésre környezettanulmányt készít,
- g) kezdeményezi a települési önkormányzatnál új ellátások bevezetését,
- h)
- i) biztosítja a gyermekjogi képviselő munkavégzéséhez szükséges helyiségeket,
- j) részt vesz a külön jogszabályban meghatározott Kábítószerügyi Egyeztető Fórum munkájában,
- k) nyilvántartást vezet a helyettes szülői férőhelyekről.

(3) Gyermekjóléti központnak minősül az az önálló intézményként, illetve szervezeti és szakmai szempontból önálló intézményegységként működő gyermekjóléti szolgálat, amely az általános szolgáltatási feladatain túl a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt. Így

- a) utcai és lakótelepi szociális munkát,
- b) kapcsolattartási ügyeletet,
- c) kórházi szociális munkát,
- d) készenléti szolgálatot biztosít.

(5) Gyermekjóléti szolgálatot, gyermekjóléti központot egyházi fenntartó és nem állami fenntartó is működtethet.”

A Gyermekjóléti Központ 2015. évben is integrált intézményként a Napraforgó Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat keretein belül működött, ellátva azon feladatokat, amelyeket a Gyvt. a hatáskörébe utal:

- tanácsadás, illetve pszichológushoz és jogászhoz vagy egyéb szakemberhez való közvetítés, továbbá egyéb szolgáltatások nyújtása
- családgondozás
- adományok (babaruha, takarók, babakocsi stb.) közvetítése
- egyéb ügyintézés
- prevenció
- szervezés (szakmaközi megbeszélések, éves tanácskozás)

3.1.1. ALAPELLÁTÁS

12. sz. táblázat: Gyermekjóléti szolgáltatásban részesülő gyermekek száma

Ellátás megnevezése		Gyermekek száma				
		2011	2012	2013	2014	2015
Gyermekjóléti szolgáltatásban részesült		376	331	576	364	523
ebből	szakellátott	33	48	29	52	52
	alapellátás keretében családgondozásban részesült	268	176	525	284	312

2015-ben 126 fő vett részt tanácsadáson. A védelembe vett gyermekek száma 31 fő.

A gyermekek veszélyeztetettségének okai:

A problémák nagy részét az alábbi problématípusok adják:

- családi konfliktus (szülők egymás közti, szülők-gyermek közti)
- szülők/család életvitele
- anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő stb.)
- magatartás- és teljesítményzavar
- gyermek intézménybe való beilleszkedésének problémái
- elhanyagolás

További problématípusok, melyek sorrendje az előfordulás gyakoriságát is tükrözik:

- nevelési probléma
- családon belüli bántalmazás
- szenvedélybetegségek
- fogyatékoság

Az esetek zömében több problématípus is előfordul egy családnál, néha az egyik következménye a másiknak. A Gyermekjóléti Központhoz forduló, vagy hozzájuk küldött gyermekek, családok esetében a családgondozók általában komplex probléma halmazzal szembesülnek, a fő veszélyeztetettség tényező az aktuálisan legsúlyosabbnak számító, amelyik a segítő munka fókuszában kell, hogy álljon.

A 2015-ös évben összesen 199 jelzés érkezett veszélyeztetettség gyanújával, ez több, mint a 2014-es évben. A legtöbb jelzés iskolákból érkezett (68), majd az egészségügyi szolgáltatóktól, ezen belül a védőnőktől (43). A kórházak is növekvő számban jeleztek a Központ felé. A tavalyi évben az átmeneti gondozást biztosító intézményekből (családok átmeneti otthona, gyermekek átmeneti otthona, anyaoththonok) is meglepően sok jelzés (33) érkezett, a gyámhivatali megkeresésekkel (30) majdnem azonos mértékben. A rendőrségi jelzések a tavalyi évhez hasonlóan alakultak (17). Pártfogó felügyelettel (3), valamint állampolgároktól (5) is érkezett jelzés. A jól működő jelzőrendszer a gyermekvédelmi munka elengedhetetlen feltétele.

Leggyakrabban a gyermek magatartási vagy teljesítmény problémái miatt keresték meg a Központot. Ennek háttérében gyakoriak voltak a családi konfliktusok, gyermeknevelési problémák. Nagy számban érkeztek jelzések a szülők életvitele miatt veszélyeztetett gyermekekről, ezek háttérében szenvedélybetegségek, elhanyagolás, és növekvő számban válási konfliktusok álltak. A válásos esetek továbbra is nehéz feladat elé állították a családgondozókat, egy-egy eset nagyon komoly munkát és érzelmi megterhelést jelentett a családgondozó számára, miközben a gyermek sorsán érdemben igazán keveset tudtak segíteni. Ezekben az esetekben „szinte mindent” az intézménytől vártak el a szülők (mit kell pl. a gyermeknek magával vinnie a láthatásra stb.).

Jelentős volt az anyagi, megélhetési probléma miatt veszélyeztetett gyermekek száma is. Igen megnőtt az elmúlt évben, illetve az utóbbi hónapokban a családi konzultációkra az igény, amelyek egy része a párok konfliktusmegoldásában próbált segíteni, míg másik részében gyermekneveléssel kapcsolatos problémák közös átbeszélésére, megoldására került sor.

A Családsegítő Szolgálattal igen jó az együttműködése a Központnak, a klienseknek is egyszerűbb, hogy „házon belül” intézhetik az olyan jellegű ügyeiket is, mint pl. a rezsivel kapcsolatos hátralék kezelése.

3.1.2. A JELZŐRENDSZER TAGJAIVAL VALÓ EGYÜTTMŰKÖDÉS TAPASZTALATAI

A jelzőrendszer tagjaival az alábbi fórumok alkalmával került kapcsolatba a Központ az elmúlt év során:

- *SAKMAKÖZI MEGBESZÉLÉSEK:*

2015-ben az alábbi intézményekkel szervezett szakmaközi megbeszélést az intézmény:

- Védőnői Szolgálat
- Kerületi iskolák
- Kerületi óvodák
- Kerületi bölcsődék
- Budapest Főváros Kormányhivatala Igazságügyi Szolgálat és Budapest Főváros Kormányhivatala XVI. kerületi Gyámhivatala
- Kábítószerügyi Egyeztető Fórum résztvevői

A védőnők számára rendezett szakmaközi megbeszélésen a FÉSZEK Egyesület mutatkozott be, és tartott előadást a nevelőszülői hálózatok bővítésének aktuális kérdéseiről és a védőnői szolgálatok bevonásának lehetőségeiről.

Az iskolákkal a magántanulósági kérelmek mentén történő együttműködésről, a válófélben lévő szülők iskolaválasztás körüli konfliktusairól egyeztettek.

Az óvodák számára rendezett szakmaközi megbeszélésre meghívták Faragó Anikó pszichológus szakértőt, aki a válás hatásairól beszélt az érintett gyermekek életében.

A bölcsődékkal a Gyermejkölési Központ az együttműködési lehetőségekről egyeztetett konkrét esetek kapcsán.

A megelőző pártfogás új intézményének megismerése, az intézmények közti munkamegosztás volt a témája a pártfogó felügyelőkkal és gyámhivatali munkatársakkal közös megbeszélésnek.

A szakmaközi találkozás a jelzőrendszer működéséhez és a gyermekvédelmi munkában érintettek személyes kapcsolatainak kialakításához, megerősítéséhez fontos eszköz, illetve a közös munkát érintő változások, új információk megosztására ad lehetőséget.

A Központ családgondozói közvetlen és jó szakmai kapcsolatban vannak a gyámhatóság munkatársaival is, többször került sor akár telefonos, akár személyes egyeztetésre egy-egy tárgyalás előtt, vagy azt követően. Az együttműködést jellemzi a másik munkaterületének elismerése és tisztelete, a kölcsönös egymásra utaltság.

- *ÉVES TANÁCSKOZÁS*

A 2015. évre vonatkozó (2016-ban megtartott) Éves Tanácskozás az előző évhez hasonlóan került megrendezésre.

A 2015-ös évben elfogadott javaslatok az alábbiak voltak:

1. Két önként jelentkező iskola pedagógusai számára 3 alkalomból álló tréning megtartása konfliktuskezelés témakörben. A Göllesz Viktor Általános Iskola, Előkészítő Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményben a tréning megvalósult, jó visszajelzések érkeztek a résztvevőktől.

Elindult az egyeztetés a Móra Ferenc Általános Iskolával is, ahol a következő tréning kerül megvalósításra.

2. A Napraforgó Gyermekjóléti Központ folytatja a 2014-ben megkezdett előadás sorozatát függőség, kapcsolatok témakörben a helyi Kábítószerügyi Egyeztető Fórummal együttműködve.

A 2015-ös évben összesen 7 előadásra került sor. Az első 5 előadás a „Mindennapi függőségeink” témakörben zajlott:

„Hogyan lettem drogfüggő? A család védő szerepe.”

„Játék vagy rabság”

„Függőség és felépülés a családban”

„Szenvedélybeteg játszmák”

„Kemény szeretet. Alkotó kapcsolat.”

A másik két előadás a „Mindennapi kapcsolataink” témakörben zajlott:

„Családi kapcsolatok gondozása megújítása. Családi rendszerek.”

„Kamaszbarát család”

Ezen utóbbi témakör előadásai 2016-ban is folytatódnak.

3. Harmadik javaslat, a Központ belső udvarának kialakítása, szabadidős tevékenységek lebonyolítására alkalmassá tétele. Az udvar felhasználásának célja elsősorban nyári napközis táborok, baba-mama klub és egyéb klubok lehetőségeinek bővítése. A beépítési terv elkészült, 2016-ban valósult meg.

- *ESETMEGBESZÉLÉS, ESETKONFERENCIA*

A Napraforgó Központ munkájához nélkülözhetetlen az iskolákkal, óvodákkal történő rendszeres kapcsolattartás. Ezt a célt szolgálják az esetkonferenciák, esetmegbeszélések, szakmaközi megbeszélések is, az adott gyermek kapcsán történő telefonos és személyes megkeresések. Cél a kölcsönös tájékoztatás és információnyújtás.

A tárgyévben tizenkét tervezett és tizenegy megvalósult esetkonferencia volt a Napraforgó Központban, mely tíz családot érintett, ez több mint az előző évben. Ezen túlmenően külső helyszínen is részt vettek a családgondozók esetmegbeszélésen, mely más gyermekjóléti központnál, vagy a kliens gyermek iskolájában, óvodájában került megszervezésre.

Az esetkonferenciák célja az adott gyermekkel foglalkozó, különböző szakmák képviselői és a család közti információcsere, és közös gondolkodás az adott probléma minél hatékonyabb megoldása érdekében. Többnyire olyan esetben került sor a megrendezésére, amikor a gyermek veszélyeztetettsége olyan mértékben megnőtt, hogy szükségessé tette az azonnali beavatkozást, vagy az eset kapcsán több szakma képviselői érintettek voltak, így a megfelelő cselekvési mód egyeztetése, a munkamegosztás összehangolása elengedhetetlen volt a hatékonysághoz.

3.1.3. PREVENTÍV PROGRAMOK

- ISKOLAI SZOCIÁLIS MUNKA

Az iskolai szociális munka keretében a Szent-Györgyi Albert Általános Iskolában szerveztek iskolai játéklklubot. A játéklklub nagyszerű lehetőségeket nyújt abban, hogy kötetlen keretek között személyes kapcsolatba kerüljenek a gyerekekkel, és így más szempontból lássanak rá hétköznapi életükre, problémáikra. A biliárd és a csocsó mellett sokféle társasjátékot játszottak.

Az iskolai játéklklub 26 alkalommal került megrendezésre, összesen 210 gyerek részesült a játéklklub szolgáltatásaiban.

Folytatták a tavalyi évben bevezetett iskolai prevenciós programot is: az un. szociális kompetencia fejlesztést és filmrészletek alapján levezetett tematikus beszélgetéseket.

A szociális kompetencia fejlesztés keretében különböző évfolyamokon, tréningyszerűen, 8 alkalmas blokkokban, iskolai helyszínen fejlesztették a gyerekek szociális készségeit, melyek nélkülözhetetlenek a közösségben való együttléthez, a konfliktusok kezeléséhez, a sikeres közös munkavégzéshez. A foglalkozások megtervezett, elsősorban élménypedagógiai alapú játékokból, és azok megbeszéléséből álltak. Amennyiben indokolt, egyeztetés után a 8 alkalmas foglalkozás sorozat további alkalmakkal bővíthető, ahogyan ez történt egy különösen nehéz problémákkal küzdő 6. osztály esetében is.

Magasabb évfolyamokon, a 7. és 8. osztályosok számára kínáltak szintén 8 alkalmas blokkokban, filmrészletek kapcsán tematikus beszélgetéseket.

Cél, hogy a gyerekek tudatosabbá váljanak az őket érintő, és a kamaszkor megkerülhetetlen érési folyamataihoz kapcsolódó érzésekkel, történésekkel kapcsolatban. Cél, hogy a közös gondolkodás nyomán nagyobb biztonságérzet alakuljon ki mindazzal kapcsolatban ami bennük zajlik, és ami a környezetükben tapasztalható.

A témaválasztás a pedagógussal egyeztetve, az adott osztály érdeklődésének, problematikájának, érettségének megfelelően történik.

Eddig feldolgozott témák: barátság, udvarlás, szerelem, internetes bántalmazás, tini terhesség, drogfogyasztók, fanatizmus.

Hosszú távú cél lehet a program akkreditálása.

Helyszín	Szakmai tevékenység száma (prevenciós alkalom)	Szolgáltatásban részesült gyermekek száma (halmozott)
Móra Ferenc Általános Iskola	15	384
Batthyány Ilona Általános Iskola	20	338
Összesen:	35	722

- *MEGELŐZŐ SZOLGÁLTATÁSOK*

➤ **Mama-Baba klub:**

A Mama-baba klub régi hagyomány az intézményben. Szerda délelőtt 9,30-tól 11,30-ig tartanak a foglalkozások. A kismamák tapasztalatot cserélnek, míg gyermekeik együtt játszanak. Ezek az alkalmak a szülők visszajelzése szerint nagyban elősegítik a gyermekek beilleszkedését a bölcsődébe, illetve óvodába. Ezen túlmenően az anyák számára jó lehetőség a kisgyermekes időszak során is a közösséghez való tartozás, az izoláció csökkentése. Az anyák hasznos tanácsokat kapnak a klubot vezető szakemberektől a gyermekneveléssel kapcsolatban. A klubban rendszeresen ünnepelnek mikuláskor, karácsonykor, húsvétkor. Igyekeznek bekapcsolni a klub életébe olyan édesanyákat is, akik számára új gyermeknevelési mintákat, szocializációs lehetőséget is jelentenek az előadások, és a klub közösségébe való bekapcsolódás.

2015-ben 40 gyerek és 36 szülő fordult meg a klubban, a forgalmi adat: 173 fő. Összesen 35 alkalommal rendezték meg a foglalkozásokat.

➤ **Szünidei Napraforgós Napok:**

A nyári szünidőben két héten keresztül biztosítanak 7-14 éves korú gyerekeknek színes szabadidős elfoglaltságot, napközis tábor formájában.

Két egymást követő héten szervezik meg hagyományosan a Napraforgós Napokat, rögtön a szünidő első két hetében. A programsorozat nagymértékben tehermentesítette a szülőket, akik munkájuk mellett nehezen tudták volna biztosítani a gyerekek felügyeletét.

A 10 napos programon összesen 64 kerületi gyermek vett részt, halmozott adat 379 fő. A cél, mely minden évben meg is valósul, hogy olyan gyermekeket is elérjenek, akik számára a család anyagi vagy kulturális okokból nem tud programokat kínálni a nyári szünidő alatt.

A Napraforgós Napok lebonyolításába sikerült ifjúságsegítő szakos hallgatókat is bevonni. A családsegítő munkatársai és a gyermekjóléti központ családgyógyozói közösen vettek részt a Napraforgós Napok megszervezésében, kivitelezésében.

A 2015-ös évi Szünidei Napraforgós Napok programjai a következők voltak:

Hagyományörző népi játékok a Napraforgóban

Bagolyvár birodalom, kalandtúra és egy finom ebéd

„Hüvösvölgy- Bűvösvölgy” Tanulmányút a médiaközpontba

Kirándulás a János-hegyen és libegőzés

Dart és egyéb játékok az Aktív stúdióban Vörös Dániel vezetésével, játszóház a Napraforgóban

Állatkerti kirándulás

Hajókirándulás a Dunán, kalandozás a Margitszigeten

Andrássy úti Miniverzum (terepasztal)

Lovardalátogatás Isaszegen, lovaglással, állatsimogatással, kincskereséssel egybekötve

Mozi és Óbudai játszótér felderítés

➤ **Gázoló Kalandklub és Tábor:**

A Gázoló kirándulóklub szintén régi hagyomány a Napraforgó Központban. A klub eddigi gyakorlatához híven igyekeztek minden hónapban szervezni kirándulást, többnyire a hónap utolsó szombatján. A program a kerületben lakó 10 és 18 év közötti fiatalok számára kínál hasznos szabadidő eltöltési lehetőséget. Az átlagban 15 km-es, egynapos túrákon a tavalyi évben 65 fő (halmozott adat) vett részt. A kirándulások célja, hogy a fiatalok a természet adta körülmények között segítő szakemberek irányításával megismerjék önmagukat, társaikat, valamint az őket körülvevő környezetet és a régi, alapvető értékek (mint pl. barátság, kitartás, összetartás) újrafelfedezésével a társadalom értékes, fejlett érzelmi intelligenciával bíró tagjaivá tudjanak válni. A kezdeményezés az elsődleges prevenció jegyében igyekszik „kiszakítani” a fiatalokat a számítógép, a virtuális világ és az esetlegesen felmerülő devianciák büvköréből. Szintén hagyomány, hogy a Gázoló Kalandklub nyári tábort szervez. A tábor 5 napos volt, 11 gyermek részvételével, helyszín a Zselic tájegység volt (szállás Simonfán, a Zselic Turistaházban). A 2015-ös tábor kerettémája „A játék” volt, mely köré több játék, feladat, csoportos beszélgetés épült. Egész napos túra keretében felkeresték a nemrég átadott zselici csillagvizsgálót. Szerepelt a programok között Kaposvár meglátogatása, egy másik nap pedig a szennai szabadtéri skanzen felkeresése. A tábor területén sokféle sport- (pl. méta) és egyéb játék színesítette a táborozók időtöltését. A tábor önellátó módon szerveződik, a résztvevők vásárolnak és főznek magukra. Egyik régebbi tagjuk, aki egy neves budapesti szálloda gyakornok szakácsa, vezette idén a konyhát, ő koordinálta a közös főzéseket.

➤ **Erzsébet tábor**

A Központunkban gondozott gyermekek között sokan vannak, akik nem jutnak el nyaralni. Így újra pályáztak a Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány „Mesés nyár vár ránk!” családsegítő és/vagy gyermekjóléti szolgáltatásban, valamint átmeneti gondozásban részesülő gyermekek részére kiírt, egy hetes balatoni nyaralási lehetőségére. A 2015. augusztus 2-től 7-ig tartó táborban 20 gyermek vett részt, melynek helyszíne Fonyódliget volt. A tábor szülők által fizetett önköltsége 1 000 Ft volt. Az útiköltséget a XVI. Kerületi Önkormányzat finanszírozta.

A csoportban 5 lány és 15 fiú volt. A pályázati kiírás feltételeként 8 -tól 14 éves korú résztvevők kerültek a csoportba, köztük 4 védelembe vett és 5 sajátos nevelési igényű gyermek. A 2015-ös évben a kiválasztott gyermekek között az átlagosnál több volt a sok problémás családi háttérből jövő, ezt jelzi, hogy 5 családba fogadott résztvevő is volt.

Több családból testvéreket is tudtak együtt nyaraltatni.

A táborban töltött idő alatt rengeteg sporteseményen (foci bajnokság, atlétikai verseny, ping-pong bajnokság) vehettek részt a gyerekek. Lehetőséget kaptak vízi kalandpark kipróbálására, éjszakai bátorság próbán való részvételre, akadályversenyen való megmérettetésre.

Mivel igazi nyári meleg volt, ezért rengeteg alkalmuk nyílt fürdeni a Balatonban.

A közösen eltöltött idő, a vége hosszat nem érő társasjáték partik alatt észrevétlenül kötődtek új barátságok. Játszva nyílt lehetőség egy - egy bensőséges beszélgetésre, bizalmi kapcsolat kiépítésére a gyerekekkel, ami a gondozási tevékenység hatékonyságát is erősíti.

A nyaralást követően a gyermekek és a szülők is arról számoltak be, hogy a gyermekek számára életre szóló élményt nyújtott ez az egy hét.

➤ **OTP tábor**

Az OTP Önkéntes programjának keretében kilenc, halmozottan hátrányos helyzetű, a XVI. kerületi Gyermekjóléti Központ gondoskodásában részesülő 10-14 év közötti gyermek számára biztosítottak egy tartalmas, kulturális és szabadidős programokkal teli nyaralási élményt 2015. július 7-től 12-ig. Az OTP-től 100 000 Ft támogatást és Horváth Andrea családgondozó mellé 3 segítőt biztosított a szervezet.

A tábor résztvevői ellátogattak többek között Miskolcra, Lillafüredre, Diósgyőrbe.

➤ **Társasjáték klub**

Kéthetente szerdán, társasjáték klub keretében várják a Központban a társasjátékozni szerető gyermekeket. Sokan közülük az Erzsébet-tábor résztvevői is voltak. A játék és a beszélgetések segítik a kapcsolatok elmélyítését, a gyermekek személyiségfejlesztését, szociális készségeik erősödését. 16 alkalommal összesen 103 gyermeket érintett a szolgáltatás (halmozott adat). A társasjáték klub fontos szociális készségeket fejleszt, továbbá kitartást, koncentrációt, csapatmunkát, kommunikációt.

➤ **Gomoku verseny**

2015-ben is megrendezésre került az immár hagyományosnak mondható, budapesti szintű diák gomoku (amőba)-verseny, melyen 9 iskola képviseltette magát, a gyerekek pedig 3 korcsoportban, összesen 51-en vettek részt. A program lényege a logikai játék népszerűsítésén túl egy értelmes, közösségi alternatíva felkínálása a szabadidő eltöltésére, melynek során szülők, gyerekek, tanárok és szociális szakemberek találkozhatnak egymással, s mint ilyen, a prevenció kiváló terepe is. Az esemény színvonalát emelte, hogy hazánk kétszeres gomoku-világbajnoka, Demján Attila is részt vett rajta a rendezői csapatot erősítve, és a verseny után szimultán mérkőzést adott a gyerekeknek.

Prevenációs tevékenységeikkel nagy létszámban érik el a gyerekeket. Fontos iránynak tartják szolgáltatásaik ilyen irányú fejlesztését, hiszen a gyermekjóléti szolgáltatás a kerület összes gyermekére kell, hogy vonatkozzon. Ezen belül célzottan próbálják elérni a valamilyen szempontból veszélyeztetett gyermekeket is, hiszen minél korábban történik a beavatkozás, a gyermek optimális fejlődéséhez való hozzájárulás, vagy a szükséges korrekció, annál hatékonyabb lesz a munka, és annál ritkább lesz a későbbiek során esetlegesen jelentkező, nagy társadalmi károkat okozó deviancia.

• *EGYÉB PROGRAMOK*

PROBLÉMA-SPECIFIKUS SZOLGÁLTATÁSOK

• **Családi konzultáció/mediáció:**

7 család esetében tartottak családi konzultációt 16 alkalommal, mediációt 8 alkalommal 6 család ügyében. A két szolgáltatással érintett személyek száma 75 (halmozott adat).

A fentiekén túl több alkalommal került sor kapcsolatügyi mediációra, mely a kapcsolattartási ügyelet igénybevételének feltétele.

A segítő tevékenységek sokszínűségében kiemelten fontosnak tartják a házastársak, együtt élő párok, családok megerősítését, problémáik megoldásában történő támogatásukat. A konzultáció általában 2-3 hetes gyakorisággal javasolt, összesen 3-6 alkalommal kb. másfél óra időtartamban.

A családra, mint rendszerre tekintenek, melynek számos próbát kell kiállni, ez sokszor megbicsaklásokkal, akár krízissel is járhat. A családban működő hatásokat nem az egyes személyek közötti (egyirányú) kapcsolatokban, hanem az egész család működését megértve próbálják elemezni. Nem a „bűnöst”, a „baj okozóját” keresik, hanem a családban zajló folyamatok megértésével (ki, hogyan járult hozzá a kialakult helyzethez) közösen tudnak „ránézni” a jelen állapotra. Ezután szintén a családtagok ötleteivel, más megoldások, utak kijelölésével, személyes vállalásokkal lehet elindulni az egészségesebb családi működés felé.

- *SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK*

Kapcsolattartási Ügyelet

Fenti ügyelet péntekenként 14,00-20,00 óra között vehető igénybe. 2015-ben összesen 13 alkalommal vették igénybe ezt a kötelezően ellátandó szolgáltatást.

Kórházi szociális munka

2015-ben kilenc esetben kaptunk jelzést Budapest valamelyik kórházától. A gyermekkorházakkal való jó együttműködés segíti a fizikai bántalmazás felderítését, a bekerülő gyermek sérüléseiből a kórház orvosai tudnak legkompetensebb módon az ilyen típusú veszélyeztetettségre következtetni.

Utcai és lakótelepi szociális munka

Az utcai és lakótelepi szociális munka több helyszínen zajlott. Az utcai szociális munka keretében valósul meg az Iskolai Játéklklub, amiről már bővebben írtunk.

Készenléti ügyelet

A Készenléti Ügyeleti szolgáltatás igénybe vétele ugyan nem gyakori, mégis nagy biztonságérzetet nyújt baj esetén a lakosság részére. Továbbá a nyitvatartási időn túl történő, rendőri intézkedést kívánó családon belüli bántalmazásokról az ügyeletes kollégák értesítést kapnak, és 24 órán belül felkeresik az áldozatot és az elkövetőt is. A 2015-ös évben 42 alkalommal hívták a kerület lakosai a készenléti ügyeletet.

Fejlesztő pedagógus

A Központban fejlesztő pedagógus által tartott foglalkozásokra nagy az igény, az elmúlt évben 208 alkalommal vették igénybe ezt a szolgáltatást a kerület gyermekei.

Pszichológiai tanácsadás

A pszichológiai tanácsadást a Családsegítő Szolgálat kliensei is igénybe veszik. A Gyermekjóléti Központ kliensei 135 alkalommal keresték fel Faragó Anikó pszichológust. Faragó Anikó a Pedagógiai Szakszolgálatnál dolgozik, rendszeresen részt vesz a központ

team-ülésein, mely nagy segítséget jelent a családgondozóknak, továbbá szorosabb együttműködést tesz lehetővé a Pedagógiai Szakszolgálattal is.

Jogi tanácsadás

A jogi tanácsadásra is folyamatosan nagy az igény a lakosság részéről, melyet szintén a Családsegítő Szolgálat klienseivel megosztva vehetnek igénybe. A Gyermekjóléti Központra jutó jogi tanácsadás 92 alkalom volt.

Átalakulás

Az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvény 2015. július 13-án kihirdetésre került. A törvény a Szociális törvényt és a Gyermekvédelmi törvényt is módosította.

A módosított Gyvt. előírja, hogy

- A járásszékhely település, a fővárosban a fővárosi kerületi önkormányzat és a megyei jogú város lakosságszámától függetlenül köteles gyermekjóléti központot működtetni.
- Új intézményi formaként megjelenik a család- és gyermekjóléti szolgálat, valamint a család- és gyermekjóléti központ. Ez utóbbihoz kerülnek átcsoportosításra a speciális szaktudást igénylő feladatok, valamint a hatósági feladatokhoz kapcsolódó tevékenységek, továbbá a központok új gyermekjóléti feladataként jelenik meg 2018. január 1-jei hatálybalépéssel az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység.

A létrejövő család- és gyermekjóléti szolgálat és a család- és gyermekjóléti központ közötti feladat megosztás a következőképpen alakul:

Család- és gyermekjóléti szolgálat – települési önkormányzatok feladatkörében a lakóhely szintű minimumszolgáltatásokat, általános segítő feladatokat kell, hogy biztosítsa:

„ **40. § (1)** Gyermekjóléti szolgáltatás a családsegítéssel egy szolgáltató – a család- és gyermekjóléti szolgálat (a továbbiakban: gyermekjóléti szolgálat) – keretében működtethető. A gyermekjóléti szolgálat ellátja a 39. § és a (2) bekezdés szerinti gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat, valamint a családsegítés Szt. 64. § (4) bekezdése szerinti feladatait.
(1a) A települési önkormányzat a gyermekjóléti szolgálatot a) önálló intézményként,
b) a 96. § (4) és (5) bekezdése szerinti egészségügyi vagy nevelési-oktatási intézmény szervezeti és szakmai tekintetben önálló intézményegységként, vagy
c) jogszabályban meghatározott képesítési előírásoknak megfelelő személy foglalkoztatásával működteti.”

Család- és gyermekjóléti központ - járásszékhelyek települési önkormányzatai, valamint a fővárosi kerületi önkormányzatok, és a megyei jogú város, lakosságszámától függetlenül kötelesek működtetni. A hatósági feladatokhoz kapcsolódó, gyermekek védelmére irányuló tevékenységek, valamint a speciális szolgáltatások biztosítása a Központ feladata.

„**40/A. § (1)** Család- és gyermekjóléti központnak (a továbbiakban: gyermekjóléti központ) az a járásszékhely településen működő gyermekjóléti szolgálat minősül, amely önálló intézményként, illetve szervezeti és szakmai szempontból önálló intézményegységként működik.

(2) A gyermekjóléti központ a gyermekjóléti szolgálatnak a 39. §, a 40. § (2) bekezdése és az Szt. 64. § (4) bekezdése szerinti általános szolgáltatási feladatain túl

a) a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt, amelynek keretében biztosít

aa) utcai és – ha a helyi viszonyok azt indokolják – lakótelepi szociális munkát,

ab) kapcsolattartási ügyeletet, ennek keretében közvetítői eljárást, ide nem értve a 62/E. § és a 132. § (6) bekezdése szerinti közvetítői eljárást,

ac) – ha a helyi viszonyok azt indokolják – kórházi szociális munkát,

ad) gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot,

ae) jogi tájékoztatásnyújtást és pszichológiai tanácsadást,

af) családkonzultációt, családterápiát, családi döntéshozó konferenciát;

ag) óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet;

b) a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységet lát el, amelynek keretében

ba) kezdeményezi a gyermek védelembe vételét vagy súlyosabb fokú veszélyeztetettség esetén a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését, nevelésbe vételét,

bb) javaslatot készít a veszélyeztetettség mértékének megfelelően a gyermek védelembe vételére, illetve a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására, a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására, a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására, valamint a gyermek megelőző pártfogásának mellőzésére, elrendelésére, fenntartására és megszüntetésére,

bc) együttműködik a pártfogó felügyelői szolgálattal és a megelőző pártfogó felügyelővel a bűnisméltés megelőzése érdekében, ha a gyámhatóság elrendelte a gyermek megelőző pártfogását,

bd) a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében családgondozást végez – az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve – a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállításához,

be) utógondozást végez – az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve – a gyermek családjába történő visszailleszkedéséhez,

bf) védelembe vett gyermek esetében elkészíti a gondozási-nevelési tervet, családgondozást végez, illetve a gyámhatóság megkeresésére a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásához kapcsolódó pénzfelhasználási tervet (a továbbiakban: pénzfelhasználási terv) készít;

c) szakmai támogatást nyújt az ellátási területén működő gyermekjóléti szolgálatok számára.

(3) Gyermekjóléti szolgálatot állami fenntartó, egyházi fenntartó és nem állami fenntartó is működtethet. A gyermekjóléti központ feladatainak ellátására a települési önkormányzat egyházi fenntartóval és nem állami fenntartóval ellátási szerződést nem köthet.”

A 2016. évre készítendő átfogó értékelésnél már az átalakult intézmény tapasztalatait fogjuk leírni.

3.2. GYERMEKEK NAPKÖZBENI ELLÁTÁSA

Gyermekek napközbeni ellátását az Önkormányzat bölcsőde formájában nyújtja, de a területben találhatóak családi napközök, és a gyermekek alternatív napközbeni ellátása részeként játszóház is.

3.2.1. BÖLCSŐDE ÉS BÖLCSŐDEI SZOLGÁLTATÁSOK

A Gyvt. 42. § -a alapján:

Bölcsőde

„42. § (1) A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

(2) A bölcsőde az (1) bekezdésben foglaltakon túl végezheti a fogyatékos gyermekek nevelését és gondozását is. A bölcsődei ellátásban az Nktv. 4. § 25. pontja szerinti gyermek legfeljebb hatéves koráig vehet részt.

(3) A bölcsőde az alapellátáson túl szolgáltatásként speciális tanácsadással, időszakos gyermekfelügyelettel, gyermekhotel működtetésével, vagy más gyermeknevelést segítő szolgáltatásokkal segítheti a családokat.

(4) A bölcsődei ellátás megszűnik

a) a bölcsődei nevelési év végén, ha a gyermek a 3. évét betöltötte,

b) ha a gyermek az (1), illetve (2) bekezdés szerinti életkort elérte.

(4a) A bölcsődei nevelési év szeptember 1-jétől a következő év augusztus 31-éig tart.

(5) A bölcsőde nyári nyitvatartási rendjét a fenntartó hagyja jóvá. A fenntartó a bölcsődei szünet idejére a szülő kérésére gondoskodhat a gyermek intézményi gondozásának megszervezéséről.

(6) A miniszter rendeletben a bölcsődék számára – a bölcsődei dolgozók szakmai fejlesztése, szakmai ünnepségek megtartása és a bölcsődei ellátáshoz kapcsolódó szakmai célok megvalósítása érdekében - nevelés-gondozás nélküli munkanapot határozhat meg. A nevelés-gondozás nélküli munkanapon a bölcsődei nevelés és gondozás szünetel, a fenntartónak azonban erre irányuló szülői kérésre gondoskodnia kell a gyermekek felügyeletének megszervezéséről.

42/A. § A bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni azt a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket, akinek szülője vagy más törvényes képviselője igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll.”

A szociális szolgáltatásokról, a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátásokról és a szociálpolitikai kerekasztalról szóló 9/2010. (III. 29.) önkormányzati rendelet 6. § -a az alábbiak szerint szabályozza a bölcsődei szolgáltatást:

- „(1) Bölcsődei szolgáltatás a(z)*
- a) időszakos gyermekfelügyelet,*
 - b) nyújtott nyitva tartás,*
 - c) otthoni gyermekgondozás,*
 - d) baba-mama muzsika,*
 - e) játszóház,*
 - f) száraz só terápia,*

- g) játékos gyermektorna,
 - h) fejlődésvizsgálat, tanácsadás,
 - i) egyéni komplex fejlesztés,
 - j) kiscsoportos komplex képességfejlesztés,
 - k) komplex, játékos baba-mama foglalkozás,
 - l) vendégétkezés.
- (2) Az időszakos gyermekfelügyelet keretében a bölcsődei ellátásban egyébként nem részesülő, 4 éven aluli gyermek szakszerű gondozása történhet.
 - (3) Nyújtott nyitva tartás keretében a bölcsőde munkanapokon – bármely szülő kérésére – 20 óráig működik és gondoskodik a gyermek vacsoráztatásáról.
 - (4) Otthoni gyermekgondozás keretében azon család gyermekei gondozhatók, ahol
 - a) hármas vagy többes ikerszülés történt;
 - b) vagy kettes ikrekkel együtt legalább három, iskolaköteles kor alatti gyermeket nevelnek.
 - (5) A baba-mama muzsika a szülők számára egy – otthon is alkalmazható – eszközt, technikát mutat meg, a gyermekkel eltöltött idő kellemes, hasznos, szeretetteljes kitöltésére, mely fejleszti a gyermek ismereteit, ritmusérzékét.
 - (6) A játszóházi szolgáltatás a kisgyermekes anyukáknak teremt lehetőséget arra, hogy 1-4 éves gyermekükkel együtt közösségben meghatározott időközönként játszassanak kellemes, otthonos környezetben.
 - (7) A száraz só terápia az immunrendszert erősítve, a gyermekek egészségének megőrzésében, a betegségek megelőzésében, gyógyításában játszik szerepet. Rendszeres látogatása jótékony hatással van az asztmatikus jellegű, allergiás betegségekre is.
 - (8) A játékos gyermektorna megfelelő környezet biztosításával, mozgásfejlesztő eszközökkel segít abban, hogy a gyermek kidolgozza a számára leggazdaságosabb és legharmonikusabb mozgásokat, izomzata fiziológiásan alakuljon ki és fejlődjön.
 - (9) A fejlődésvizsgálat, tanácsadás a szülők számára nyújt segítséget a nevelési, fejlesztési kérdések megválaszolásában, illetve a hiányosságok feltárásában.
 - (10) Az egyéni és a kiscsoportos komplex képességfejlesztés eltérő fejlődésmenetű, és egészséges fejlődésmenetű bölcsődés és óvodás korú gyermekek számára ad lehetőséget a feltárt hiányosságok fejlesztésére, megszüntetésére.
 - (11) A komplex, játékos baba-mama foglalkozás az idegrendszer érését segítő, komplex kiscsoportos foglalkozás, szülők és gyermekeik számára.
 - (12) A vendégétkezést igénybe veheti
 - a) a kisgyermek gondozása céljából otthon lévő szülő, a gyermeke második életévének betöltéséig, és
 - b) a bölcsődei vagy óvodai ellátást igénybe nem vevő gyermek, negyedik életévének betöltéséig.
 - (13) A (4) bekezdés b) pontja esetében kapacitáshiány esetén a szolgáltatás igénybevehetőségéről és terjedelméről az Egészségügyi és Szociális Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) dönt.
 - (14) Az otthoni gyermekgondozás maximális időtartama másfél év. Ez az idő meghosszabbítható összesen két évig a Bizottság határozata alapján.
 - (15) A bölcsődei szolgáltatásokat az azt nyújtó intézmény vezetőjénél, vagy az általa megbízott személynél lehet igényelni, az intézmény szabályzata szerinti formában.”

A XVI. kerületben a gyermekek napközbeni ellátását, gondozását a bölcsődés korú gyermekek esetében (20 hetestől 3 éves korig) a XVI. kerületi Kertvárosi Egyesített Bölcsőde öt telephelye biztosítja. Az intézmény az ellátást igénybe vevő gyermekek életkorának megfelelő felügyeletet, gondozást, nevelést, foglalkoztatást, étkeztetést nyújt. A bölcsődék szakdolgozói számára fontos, hogy a felnövekvő generáció fejlődéséhez milyen színvonalon tudnak hozzájárulni. A gyermek személyisége 3 éves korig sokat fejlődhet, melyben az intézmény szakmai munkájának nagy felelőssége van. A Napsugár Bölcsőde integráltan 15 fő sajátos nevelésű igényű sérült gyermek ellátását tudja vállalni.

Az alapellátási tevékenységen kívül az intézmény szolgáltató tevékenységként napközbeni gyermekfelügyeletet, nyújtott nyitva tartást, (az országban elsőként, este 20 óráig, vacsorával), otthoni gyermekgondozást, só terápiát, játékos gyermektornát, játszócsoportot, baba-mama tornát biztosít. Fejlődésvizsgálatot, tanácsadást, egyéni, komplex fejlesztést, kiscsoportos komplex képességfejlesztést, komplex, játékos baba-mamafoglalkozást, vendégétkeztést gyermekek és felnőttek számára, gyermekjáték-, bútor-, eszközkölcsonzést működtet. (35 féle eszköz és játék áll rendelkezésre). Az igénybevételek számát a 13. és 14. számú táblázat tartalmazza.

Az ellátottak sajátosságaihoz kapcsolódóan integrált tevékenységként a különleges bánásmódra szoruló kisgyermekek (pl. beszédfejlődés, mozgásfejlődés elmaradásával élők) gondozását, ételallergiában szenvedők esetén diétás étkeztetést és vegetáriánus étkeztetést is vállal az intézmény.

A család és a bölcsőde közötti kapcsolattartás egyik formája a **családlátogatás**. Rendszerint a beszoktatás előtt, előzetes megbeszélés alapján történik. Lehetőséget ad a bizalmasabb kapcsolat kialakítására, valamint a gyermek családi környezetének, szokásainak megismerésére.

A bölcsőde betekintést nyerhet az anya-gyermek kapcsolatba, és abba, hogy a gyermek milyen helyet foglal el a családban. Képet kaphat a gyermek szokásairól és sok olyan körülményről, mely érdeklődésére, értelmi fejlődésére hatással van. A gondozónők a látogatásokon közvetlen módon beszélhetik meg a szülőkkel a gyermekkel kapcsolatos nevelési kérdéseket, egészségügyi problémákat.

2009-től elkezdődött a 2 hetes fokozatos **anyás beszoktatás** lehetőségének előtérbe helyezése, mely nagymértékben megkönnyíti a gyermekek számára az adaptációt, ez a tendencia folyamatosan folytatódott.

A szülővel való fokozatos beszoktatás a szülő önkéntes részvételén alapul. Minden gyermek életében nagy változást jelent, ha bölcsődébe kerül. Elszakad a megszokott környezettől, személyektől, idegen felnőtthöz és új környezethez kell alkalmazkodnia, több kisgyermekkel együtt osztoznia kell a felnőtt figyelmén. Az anyás beszoktatás megkönnyíti a gyermek számára a beilleszkedést az új közösségbe, a család és a bölcsőde kapcsolatának is sok lehetőséget ígér. A beszoktatás alatt a fokozatosság betartása fontos, mely a gyermek bölcsődében töltött idejének egy-egy órával történő hosszabbítását, és a beszoktató felnőtt bent töltött idejének lerövidítését jelenti. Hangsúlyt kell fordítani a szervezési kérdések megbeszélésére, az anyás beszoktatás lélektani hátterének megvilágosítására. A gondozónő szakmai felkészültségétől is függ, hogy a gyermek mennyire illeszkedik be zökkenőmentesen az új környezetbe. A beszoktatások a beszoktatási ütemterv szerint történnek.

13. sz. táblázat: A bölcsődei férőhelyek kihasználtságáról

	bölcsődei		Különleges bánásmódot igénylő gyermek	Időszakos gyermekfelügyelet igénybevétele (alkalom)	Nyújtott nyitva tartás igénybe vétele (/fő, de egy fő több alkalommal)	Só-terápia (alkalom)	Játékos gyermektorna /alkalom	Játszóház / alkalom	kölcsonzés igénybevétele / alkalom
	férőhelyek száma	Felvett gyermekek száma							
2002	180	230	10	639	2	---	---	---	---
2003	180	225	10	922	1	---	---	---	612
2004	180	227	15	1 286	0	---	---	---	718
2005	*186	226	10	1 933	1	---	---	---	573
2006	200	256	10	1 314	0	---	---	---	636
2007	*208	251	9	2 248	0	---	---	---	385
2008	220	270	10	2 626	0	---	---	---	353
2009	220	261	8	1 996	0	---	---	---	365
2010	*250	266	3	1 012	1	---	---	---	186
2011	*307	302		941	1	276	109	104	152
2012	360	297	15	1 636	0	1 555	486	265	209
2013	360	319	15	2 637	0	1 819		3	151
2014	360	334	16	2 951	0	997	67	0	165
2015	360	294	16	2 396	0	291	103	0	168

* tányévben átlagos férőhelyszám, mivel 2005. szeptember 15-étől 200 főre, 2007. október 1-jétől 220 főre, 2010. június 1-jétől 280 főre, 2011. szeptember 1-jétől 360 főre bővült az intézmény férőhelyszáma.

14. sz. táblázat: A gyermekek nappali ellátásának részletes adatai
A bölcsődei férőhelyek kihasználtságáról

Statisztikai átlagszámok	2012. év végi adat	2013. II. félév	2014. egész év	2015. egész év
Férőhely	360 fő	360 fő	360 fő	360 fő
Nyitvatartási nap	224 nap	225 nap	227 nap	227 nap
Beíratottak száma	316 fő	319 fő	334 fő	304 fő
Átlagos feltöltöttség	88%	88 %	91,29 %	84 %*
	Időszakos gyermekfelügyelet adatai			
Igénybevett alkalom	1 636	2 637	2 951	2 396
Összes óra	7 457	13 471	16 436	13 006

*A 100%-os feltöltöttség 2016 tavaszára várható, mivel a jelentkezők között sok a tavasszal kettő évet betöltöttek száma, akik ekkortól igényelték a bölcsődei elhelyezést.

Otthoni gyermekgondozás keretében azon család gyermekei gondozhatók, ahol

- három vagy többes ikerszülés történt;
- vagy kettes ikrekkel együtt legalább három, iskolaköteles kor alatti gyermeket nevelnek.

Az otthoni gyermekgondozás maximális időtartama másfél év. Ez az idő meghosszabbítható összesen két évig az Egészségügyi és Szociális Bizottság határozata alapján.

Otthoni gyermekgondozás keretében az elmúlt évben három családnak nyújtottak segítséget ikergyermekek gondozásában, szeptembertől 2 fő kisgyermeknevelő biztosításával, 3017 órában. Ezekben a családokban kevés a nagyszülői segítség, s emiatt igénylik a gondozónői segítséget. Az elmúlt időben nőtt az igény a szolgáltatás iránt.

Az időszakos gyermekfelügyelet keretében a bölcsődei ellátásban egyébként nem részesülő, 4 éven aluli gyermek szakszerű gondozása történhet. A szülő, elfoglaltsága idejére néhány órára kérheti gyermeke felügyeletét, ahol gyermekét képzett szakember felügyeletére bízhatja, míg ügyeit intézi.

Az időszakos gyermek felügyelet szolgáltatást a kerület bölcsődéiben 2 396 alkalommal és 13 006 órában vették igénybe. A csoportösszetétel változékonysága és a széles skálán mozgó elvárások kezelése a gondozónőtől kiemelkedően magas szintű ismereteket, rugalmasságot igényel. A gondozónő feladatai, munkarendje a bölcsődei gondozás-nevelés elvei és a napi gyakorlat alapján szervezendő. Az időszakos bölcsődei elhelyezés igénybevétele esetén is fokozatosan, lehetőleg a szülővel történik a kisgyermek beszoktatása.

A bölcsődevezető, illetve a gondozónő a gyermek személyi adatain kívül rögzíti a szolgáltatás igénybevételének a napját, időtartamát és azt, hogy kinek adható ki a gyermek, kit és hol lehet értesíteni sürgős esetben.

Nyújtott nyitva tartás keretében a bölcsőde munkanapokon – bármely szülő kérésére – 20 óráig működik és gondoskodik a gyermek vacsoráztatásáról.

A nyújtott nyitva-tartás szolgáltatást nem vették igénybe az év folyamán.

A **fejlődésvizsgálat, tanácsadás** a szülők számára nyújt segítséget a nevelési, fejlesztési kérdések megválaszolásában, illetve a hiányosságok feltárásában.

- tanácsadás 6 fő, 47 alkalom
- egyéni fejlesztés 6 fő
- kiscsoportos foglalkozás 12 fő, 79 alkalom

A **vendégétkezést** igénybe veheti

- a kisgyermek gondozása céljából otthon lévő szülő, a gyermeke második életévének betöltéséig, és
- a bölcsődei vagy óvodai ellátást igénybe nem vevő gyermek, negyedik életévének betöltéséig.

A **játék, eszköz és gyermekbútor kölcsönzés** iránti kereslet az elmúlt évhez viszonyítva nőtt, az a tapasztalat, hogy egyes termékek nagyon keresettek a családok körében, mint pl. csecsemőmérleg, babakocsik, járókák, gyermekhinta, légzésfigyelő. A szülők összesen 168 alkalommal béreltek eszközöket a bölcsődéből.

A **játszóház** a kerületben élő kisgyermekes anyukáknak teremt lehetőséget arra, hogy 1-4 éves gyermekükkel együtt közösségben játszassanak kellemes, otthonos hangulatban. A játszóház a hagyományos bölcsődei ellátással ellentétben, időben rugalmasabb, ugyanakkor ugyanolyan szakmai színvonalon működik, mint a bölcsőde. A gyermeknek új környezetet, játékokat, új kapcsolatokat jelent a játszóház, megtapasztalhatja a bölcsődei szokásokat. A szülő betekintést nyerhet a bölcsődei életbe, gyermeke társas kapcsolataiba és gondozási technikákat sajátíthat el. Mindennapi, otthoni tevékenysége mellett szabadidőt, pihenést, kikapcsolódást remélhet.

A játszóházat az elmúlt évben nem látogatták.

A játékos gyermek torna: a harmonikus, összerendezett mozgás a környezet megismerésével párhuzamosan alakul ki, a személyiségfejlődésben nagyon fontos szerepet tölt be. A megfelelő környezet biztosításával, mozgásfejlesztő eszközökkel, játékokkal segítve a gyermek kidolgozza a számára leggazdagabb és legharmonikusabb mozgásokat, izomzata fiziológiásan alakul ki és fejlődik. A gyermekek kiegyensúlyozott mozgásfejlődéséhez szükség van a rendszeres mozgásra, a hely-helyzetváltoztatásra, egyensúlyfejlesztésre és labdakezelésre, mely elősegíti a harmonikus járást, helyes testtartás kialakulását, az irányok elsajátítását.

A bölcsőde erre a célra kialakított tornatermében gyógypedagógus, szakképzett gondozónó segítségével szolgáltatásként baba-torna igénybevételére van lehetőség.

Kiscsoportos (10-12 fő) foglalkozásokon heti 2x30 percben a gyermekek játékos, énekes-mondókás testmozgáson vehetnek részt a gondozónók irányításával.

A szolgáltatást 103 kisgyermek rendszeresen igénybe vette.

A só terápia hozzájárul az immunrendszer erősítéséhez, a felső-légúti megbetegedések kiküszöböléséhez. A gondozónó felügyelete mellett aktívan játszva az inhalálás jótékony hatását élvezhetik a gyerekek.

Az elmúlt évben 291 alkalommal látogatta gyermek a só szobát a Napsugár Bölcsődében. A Szivárvány Bölcsődében és a Centi Bölcsődében is teljes létszámmal látogatják a gyerekek a sóterápiás szobát.

Sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása:

A megfelelő személyi és tárgyi feltételek kialakításával bölcsődébe felvételt nyerhetnek mindazon 0-6 éves korú gyermekek, akik veleszületett vagy szerzett fejlődési rendellenesség következtében valamilyen sajátos ellátást igényelnek, a fejlődésükben, olyan mértékben visszamaradtak, hogy emiatt több figyelmet, speciális bánásmódot igényelnek, és nem veszélyeztetik sem maguk, sem társaik testi épségét. A gyermekek fejlődését egyénre szabottan szakképzett gondozónók, gyógypedagógus, és gyógypedagógus asszisztensek segítik. Ebben az életkorban a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődésbeli különbsége, egészséges társaikhoz képest a legkisebb, sok esetben a megfelelő fejlesztési móddal a különbség minimalizálható, esetleg teljesen eltüntethető. A korai fejlesztést kapó gyermek utolérheti társait.

Az a gyermek, aki a szükséges korai fejlesztést nem kapja meg, egyre nagyobb mértékben lemarad a kortársaitól. A fejlődésbeli különbség - hasonlóan egy kinyíló ollóhoz- egyre növekvő mértékű lesz, és a gyermek felzárkóztatása egyre nehezebb.

Fontos a sajátos nevelési igényű gyermekek helybeli korai fejlesztése, és családjuk számára az esélyegyenlőség biztosítása. A speciális csoport működése egy új lehetőséget biztosít a kerületben különböző sérüléssel élő gyermeket nevelő családok számára.

A gyermekek napközbeni ellátásának fejlesztése során a bölcsőde, mint intézmény vállalja a fogyatékos és speciális nevelési igényű gyermekek gondozását és nevelését, valamint együttműködik a korai fejlesztést végző Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat szakembereivel.

A különböző sérüléssel élő gyermekek esetében 20 hetes kortól- 6 éves korig történik a gyermekek korai, komplex játékba ágyazott fejlesztése:

- részleges integráció keretében az ép társak közösségébe való beilleszkedésük elősegítése,
- szociális képességük fejlesztése, a kortárs csoport mintanyújtó szerepének kihasználásával,
- az óvodai, iskolai nevelésük elősegítése.

A gyermekek napközbeni ellátása lehetőséget nyújt a szülőknek a munkavállalásra.

2015-ben 16 sajátos nevelési igényű gyermek járt a Napsugár bölcsődébe.

A sajátos nevelési igényű gyermekek közül hét kisgyermek kezdte meg szeptembertől az óvodai ellátást. A megüresedő helyeket fel tudták tölteni. A tanévet két részlegesen integrált csoporttal és két teljes integrált csoporttal indították be.

A Tücsök csoport teljes integrációban fogadta a gyermekeket, a B csoportba részleges integráció formájában kerültek a gyermekek elhelyezésre. A Csiga B csoport már harmadik éve kezdte meg a sérült gyermekek ellátását. Két kisgyermek került át teljes integrációból, és három új gyermek érkezett a tanév elején. Ebben a csoportban a súlyosabban érintett (mind mozgásban, mind értelemben) gyerekeket helyezték el.

Mindkét csoportban októbertől heti 2 alkalommal megkezdődtek a csoportos fejlesztések. A foglalkozás felépítésében szerepet játszik a csoport adott sajátossága. Az egyéni fejlesztések heti 2 alkalommal történnek, így az ezekben a csoportokban lévő gyerekek heti négy fejlesztést kapnak.

A kerületben egyre elterjedtebb a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása, a kerület védőnőivel folyamatos kapcsolatot tartva.

A bölcsődék 2015-ben is elkészítették szakmai programjaikat, és annak megfelelően végezték tevékenységüket, megvalósították céljait. A programok, nyíltnapok sokasága, színessége a gyermekeknek, szülőknek és a kollégáknak is nagy örömet okozott. A kerületben működő bölcsődék tárgyi feltételei jók, a magasabb szintű szakmai munkához a működési feltételek biztosítottak.

Az év célkitűzései között nagy figyelem fordult a szakmai anyagok, módszertani levelek útmutatásainak betartására, a minőségi munka fejlesztésére.

Minden bölcsődében **gyermekvédelmi felelős** tevékenykedik. Az önkormányzat folyamatosan figyelemmel kíséri a különös bánásmódban részesülő gyermekekkel kapcsolatos történéseket. Ezen gyerekekről egyéni dokumentációt vezetnek.

Az észlelő és jelzőrendszer az intézmények között jól működik, a gyermekvédelmi feladatokkal megbízott kollégák lelkiismeretesen végzik munkájukat

Az öt gyermekvédelmi felelős félévente közös megbeszélést tart, év végén beszámolókat készítenek. Segítségért fordulhatnak az adott bölcsőde vezetőjéhez, valamint az intézményvezetőhöz.

Minden bölcsődében működik Szülői Érdekvédelmi Fórum.

3.2.2. CSALÁDI NAPKÖZI, GYERMEKEK ALTERNATÍV NAPKÖZBENI ELLÁTÁSA

A kerületben 2007. év végén egy családi napközi kezdte meg működését. Hiánypótló szolgáltatásként: azokat a gyermekek várta, akik számára nem jutott bölcsődei férőhely.

2008-ban néhány családi napközire érkezett működési engedély kiadására irányuló kérelem, azonban új nem indult. 2009 végére az ellátórendszerben 13 családi napközi (91 férőhely, 7 fenntartó), és egy 12 főt befogadó játszóház és gyermekfelügyelet szélesíti a gyermekek napközbeni ellátásának palettáját. 2010-re 24-re bővült a családi napközik száma. Ennek legfőbb oka a bölcsődei férőhelyek hiánya. 2011 második félévétől nem a települési jegyző hatásköre a működési engedély kiadása, ezért részletesebb információkkal sem rendelkezünk a szolgáltatásokról. A Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala tájékoztatása szerint a kerületben 25 családi napközi rendelkezik működési engedéllyel (175 férőhely), és 2 játszóház működik.

Ezek a szolgáltatások lehetőséget nyújtanak azoknak, akiknek gyermeke nem kerül be bölcsődébe, óvodába, vagy valamilyen alternatív megoldást keresnek.

3.3. VÁRANDÓS ANYÁK GONDOZÁSA

A védőnők több mint 90 éve kulcsszerepet töltenek be a nő -, anya -, csecsemő -, gyermek - ifjúság - és családvédelemben. Kerületünkben az 5 védőnői tanácsadóban 21 területi védőnő dolgozik.

A gondozás teljessége kiterjedhet az anyán és a csecsemőn túl a család és a gondozási körzet többi nőtagjára, a női életszakaszoknak megfelelően prevenciós célból. A területi védőnő gondozási tevékenységét azon családok körében végzi, ahol várandós és gyermekágyas anya, illetve 0-6 éves korú gyermek él.

Kerületünkben, 2015-ben gondozott várandós anyák száma:	1005 fő
Fokozott gondozást igénylők száma:	374 fő
Egészségügyi okok miatt fokozott gondozást igénylők száma:	339 fő
Szociális okok miatt fokozott gondozást igénylők száma:	18 fő
Eü. és szociális okok miatt fokozott gondozást igénylők	17 fő

A 2015. évben a kerületben 702 szülő anya közül, 1 esetben fordult elő, hogy a várandós védőnői gondozásban nem részesült. Otthonszülések száma a 2015-ös évben a kerületben 1 esetben fordult elő. 2015-ben a kerületben 720 gyermek született.

A várandósokat, a védőnő otthonukban, és a védőnői tanácsadóban, várandós tanácsadás keretében gondozza. A várandós tanácsadáson a megjelenések száma 2 322 volt.

2015-ben a védőnői várandós látogatások száma 2 215 volt, ebből 1 024 fokozott gondozást igénylő kismamánál történt. A várandósok gondozása során nagy figyelmet fordítanak a várandósság alatti változásokra való felkészítésre, az újszülött fogadására, a harmonikus párkapcsolat kialakítására.

Több gondozott várandós esetében volt szükség jelzésre a Gyermekjóléti Központ felé, rossz szociális körülmények miatt, egészségügyi okok miatt pszichiátriai gondozott várandós esetében, szenvedélybeteg várandós esetében. A Gyermekjóléti Központnak 38 esetben küldtek jelzést.

A fenti esetekben a Gyermekjóléti Központ, gyámhatóság, Vöröskereszt, a kórházak és a védőnő szoros együttműködésére volt szükség.

A védőnői szolgálat segítséget nyújt és tanácsot ad, együttműködve a háziorvossal és szükség esetén más illetékes szakemberekkel. A gyermek fejlődését veszélyeztető tényező észleléskor a háziorvos, illetve a gyermekjóléti szolgálat haladéktalan értesítése mellett a veszélyeztetett gyermeket és családját fokozott gondozásba veszi.

Felvilágosítást ad a családtámogatási formákról, és lehetőségekről.

Az iskolavédőnői tevékenység a védőnői szolgáltatás egy speciális területe, melynek során a 6-18 évesek egészségének megőrzése, fejlesztése az ahhoz kapcsolódó problémák megelőzése, korai felismerése, kiküszöbölése, és gyógyítása történik. A kerületben az általános és középiskolák védőnői feladatait főállású iskolavédőnők látják el. A kerület iskoláiban dolgozó iskolavédőnők nagy hangsúlyt fektetnek egészségnevelő munkájukban a fogamzásgátlásra, a nem kívánt terhességek megelőzésére. Több iskolában sikeres csecsemőgondozási tanfolyamot tartottak.

3.4. GYERMEKEK ÁTMENETI ELLÁTÁSA

A Gyvt. szabályozza a gyermekek és a családok átmeneti gondozását.

Gyermekek átmeneti gondozása

„45. § (1) A gyermekek átmeneti gondozása keretében – kivéve, ha a gyermek átmeneti gondozását családok átmeneti otthona biztosítja – a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról (a továbbiakban: teljes körű ellátás) kell gondoskodni.

(2) A gyermekek átmeneti gondozását – a szülői felügyeletet gyakorló szülő vagy más törvényes képviselő (a továbbiakban együtt: szülő) kérelmére vagy bejegyzésével – ideiglenes jelleggel, teljes körű ellátással kell biztosítani, ha a szülő egészségi állapota, életvezetési problémája, indokolt távolléte vagy más akadályoztatása miatt a gyermek nevelését a családban nem tudja megoldani, vagy utógondozói ellátásban részesül. A fogyatékos gyermek számára a különleges szükségleteihez igazodó ellátást kell biztosítani.

(3) A gyermekek átmeneti gondozásának helyén a gyermek otthontalanná vált szülője is elhelyezhető. A tizennegyedik életévét be nem töltött gyermeket szüleitől elválasztani csak kivételesen indokolt esetben lehet. A tizenkettedik életévét be nem töltött gyermek átmeneti gondozását – a 7. § (2) bekezdésében foglalt kivételekkel – elsősorban helyettes szülőnél kell biztosítani. A szülő gyermeke ellátásában munkarendjéhez igazodóan részt vesz.

(4) A gyermekek átmeneti gondozása során a gyermek iskolai oktatását – lehetőség szerint – iskolaváltás nélkül kell biztosítani.

(5) A gyermek átmeneti gondozásának megkezdéséről a szülőjének lakóhelye – ennek hiányában a tartózkodási helye – szerinti gyermekjóléti szolgálatot értesíteni kell. A gyermek átmeneti gondozása megkezdésekor – ha az előreláthatólag harminc napnál hosszabb lesz – el kell készíteni a gyermekre vonatkozó egyéni gondozási nevelési tervet.

(6) A gyermekek átmeneti gondozása az alapjául szolgáló ok fennállásáig, de legfeljebb tizenkettő hónapig tart, kivéve ha az utógondozói ellátásban részesülő szülő a gyermekével együtt veszi igénybe az ellátást. Ebben az esetben a gyermek átmeneti gondozása legfeljebb a szülő utógondozói ellátásának fennállásáig tartható fenn az utógondozói ellátás helyszínén.

46. § (1) A gyermek átmeneti gondozása keretében ideiglenes jelleggel, állapotának megfelelő ellátást és éjszakai bentlakást (a továbbiakban: ideiglenes gondozást) kell biztosítani az olyan gyermek számára, aki lakóhelyéről önkényesen eltávozott, így ellátás és felügyelet nélkül maradt.

(2) Az ideiglenes gondozás során fel kell tárni a gyermek felügyelet nélkül maradását előidéző okokat, és egyidejűleg haladéktalanul értesíteni kell a gyermek szülőjét vagy más törvényes képviselőjét, illetve a gyermekjóléti szolgálatot a további átmeneti gondozás vagy más gyámhatósági intézkedés megtétele céljából.

(3) A gyermek (2) bekezdésben meghatározott további átmeneti gondozásához minden esetben be kell szerezni a szülő vagy más törvényes képviselő beleegyező nyilatkozatát.

(4) A gyámhatóságot értesíteni kell a szükséges hatósági intézkedések megtétele céljából, ha a) a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermekéről az ideiglenes gondozásról való értesítést követő három napon belül nem gondoskodik,

- b) a szülő vagy más törvényes képviselő gyermeke átmeneti gondozásához nem járul hozzá, illetve azt nem kéri,
c) a gyermek visszakerülése a szülőjéhez ellentétes a gyermek érdekeivel.

47. § (1)–(2)

(3) Ha az átmeneti gondozás időtartama eltelt, azonban a gyermek családi környezetébe nem térhet vissza

a) az elhelyezés – a szülő vagy más törvényes képviselő kérelmére vagy beleegyezésével – hat hónappal, szükség esetén a tanítási év végéig meghosszabbítható, vagy

b) haladéktalanul értesíteni kell a gyámhatóságot, a szükséges intézkedések megtételére.

(3a) Ha a tanulói jogviszonyban álló gyermek az átmeneti gondozás időtartama alatt tölti be a 18. életévét, kérelemre szükség esetén az átmeneti gondozás időtartama meghosszabbítható a tanítási év végéig.

(4) A gyámhatóságot értesíteni kell a szükséges intézkedések megtétele érdekében az átmeneti gondozás időtartamának eltelle előtt is, ha

a) nyilvánvalóvá válik, hogy a gyermek családi környezetébe nem térhet vissza,

b) a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek átmeneti gondozását ugyanazon intézményben két éven belül másodszor is kéri.

48. § (1) A gyermek átmeneti gondozása megszervezhető a működtető által kijelölt helyettes szülőnél, gyermekek átmeneti otthonában vagy családok átmeneti otthonában.

(2) A gyermekek átmeneti házi gondozásaként – a szülő kérelmére – a gyermek saját otthonában történő ellátását gondozó útján kell biztosítani, ha testi vagy lelki betegsége miatt a gyermek ellátása elsősorban helyettes szülőnél történő elhelyezés útján vagy bentlakásos gyermekintézményben nem oldható meg és ha ez a gondozás a gyermek érdekét szolgálja.”

Gyermekek átmeneti otthona

„50. § (1) A gyermekek átmeneti otthonában az a családban élő, tizenkettedik életévét betöltött vagy tizenkettedik életévét be nem töltött, nem helyettes szülőnél elhelyezett gyermek helyezhető el, aki átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül marad, vagy elhelyezés hiányában ezek nélkül maradna, valamint akinek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett.

(2) A gyermekek átmeneti otthona segítséget nyújt – a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve – a gyermek családjába történő visszatéréséhez.

(3) A gyermekek átmeneti otthona legalább tizenkettő, de legfeljebb negyven gyermek teljes körű ellátását biztosítja.

(4) Az átmeneti lakásotthon olyan otthon, amely legfeljebb tizenkettő gyermek átmeneti gondozását biztosítja önálló lakásban, családi körülmények között.

(5) A gyermekek átmeneti otthona önálló helyettes szülő vagy helyettes szülői hálózatot működtethet és ebben az esetben ellátja az ezzel kapcsolatos – a 49. § (4) bekezdésében meghatározott – feladatokat. Az átmeneti otthon által foglalkoztatott helyettes szülők az átmeneti otthoni férőhely felének megfelelő létszámú gyermek teljes körű ellátását biztosíthatják.”

Családok átmeneti otthona

„51. § (1) Az otthontalanná vált szülő kérelmére a családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, valamint legfeljebb 21. életévének betöltéséig vagy – ha köznevelési, felsőoktatási vagy felnőttképzési intézménnyel, szolgáltatóval tanulói, hallgatói vagy felnőttképzési jogviszonyban áll –, legfeljebb 24. életévének betöltéséig a gyermek nagykorú testvére, feltéve, hogy elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani szülőjétől, családjától. A nagykorú testvér tanulói, hallgatói vagy felnőttképzési jogviszonyának fennállását félévente igazolni kell.

(2) A családok átmeneti otthona legalább tizenkettő, de legfeljebb negyven felnőtt és gyermek együttes ellátását biztosítja. A családok átmeneti otthona működtethető telephelyenként legfeljebb tizenkét férőhelyes lakásban vagy családi házban. A telephelyek összférőhelyszáma nem haladhatja meg a székhely szerinti intézmény összes férőhelyeinek kétszeresét.

(3) A családok átmeneti otthona a felnőtt és a gyermek együttes ellátása során

a) befogadja az életvezetési problémák vagy más szociális és családi krízis miatt otthontalanná vált, továbbá védelmet kereső szülő és gyermekét,

b) befogadja a válsághelyzetben lévő bántalmazott vagy várandós anyát, illetve a szülészetről kikerülő anyát és gyermekét, valamint a várandós anya kérelmére az anya élettársát vagy férjét.

c) biztosítja az ellátást igénylő gyermek átmeneti gondozását és befogadja otthontalanná vált szüleit,

d) segítséget nyújt a szülőnek gyermeke szükség szerinti ellátásához, gondozásához, neveléséhez,

e) biztosítja a szülő számára a gyermekével való együttes lakhatást és a szükség szerinti ellátást,

f) a szülőknek az ellátás mellett jogi, pszichológiai és mentálhigiénés segítséget nyújt,

g) közreműködik – a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve – az átmeneti gondozást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében.

(4) Krízisközpontként kizárólag a családok átmeneti otthona működhet.

(5) A krízisközpont befogadja a hozzátartozók közötti erőszak miatt krízishelyzetbe került, a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távollattartásról szóló törvény szerint bántalmazottnak minősülő személyt és azt a vele egy háztartásban élő személyt, akinek tartására jogszabály, szerződés vagy bírósági határozat alapján köteles (a továbbiakban együtt: bántalmazott család).

(6) A krízisközpont a bántalmazott család számára

a) alaptervékenysége keretében legfeljebb nyolc hét időtartamra

aa) lakhatást biztosít és szükség esetén biztosítja az étkeztetést, a ruházattal való ellátást, a mentálhigiénés és egészségügyi ellátást,

ab) közreműködik – a családsegítő, illetve a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve – a krízisellátást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család, az egyén helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében,

b) kiegészítő tevékenysége keretében a bántalmazott társadalmi reintegrációja érdekében legfeljebb öt év időtartamra félutasház-szolgáltatást nyújthat.

(7) A félutasház-szolgáltatás keretében a krízisközpontból, illetve a családok átmeneti otthonából kikerült bántalmazott család számára lakhatást és az életvezetéshez szükség szerinti segítséget kell biztosítani.

(8) A félutasház-szolgáltatás igénybevételének feltétele, hogy

a) a bántalmazottat biztosítással járó jogviszony keretében foglalkoztassák,

b) a bántalmazott vállalja a külön jogszabályban meghatározott előtakarékosági programban való részvételt, és

c) a bántalmazott vállalja a külön jogszabályban meghatározott társadalmi reintegrációt segítő programban való részvételt.

(9) Titkos menedékházként kizárólag a családok átmeneti otthona működhet.

(10) A titkos menedékház befogadja a kapcsolati erőszak miatt krízishelyzetbe került, illetve otthontalanná vált bántalmazottat és gyermekét, valamint az (5) bekezdés szerinti bántalmazott családot.

(11) A titkos menedékház a (10) bekezdésben foglalt személy számára legfeljebb hat hónap időtartamra

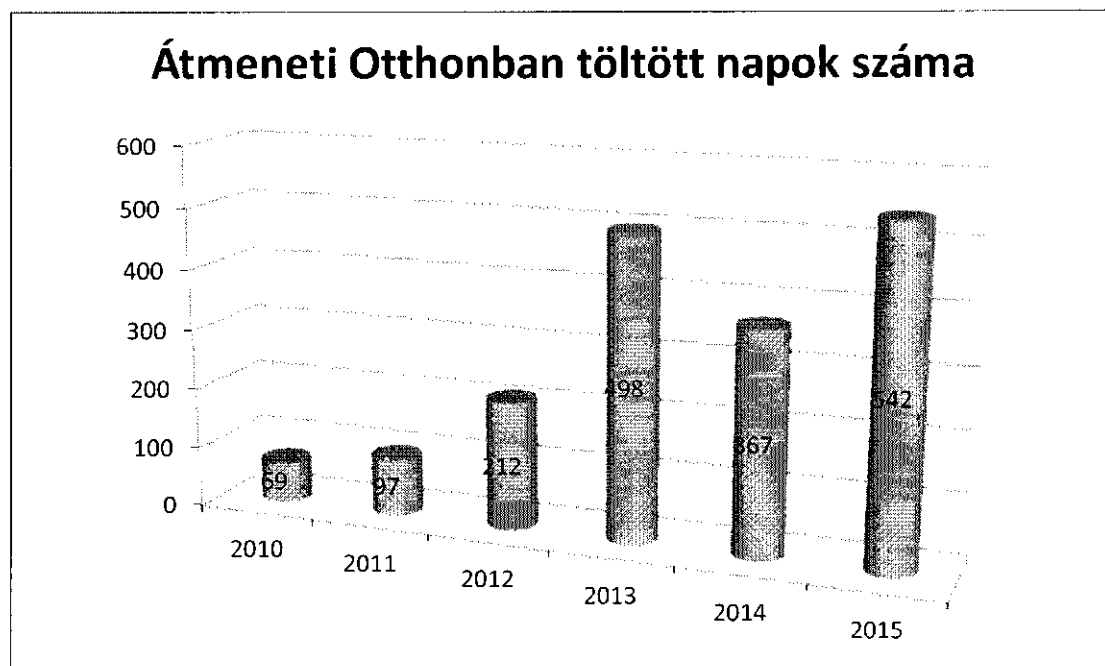
a) lakhatást biztosít, és szükség esetén biztosítja az étkeztetést, a ruházattal való ellátást, a mentálhigiénés ellátást, valamint segítséget nyújt az egészségügyi ellátáshoz való hozzáféréshez,

b) közreműködik – a gyermekjóléti, illetve családsegítő szolgálattal együttműködve – a titkos menedékház szolgáltatást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család, az egyén helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében,

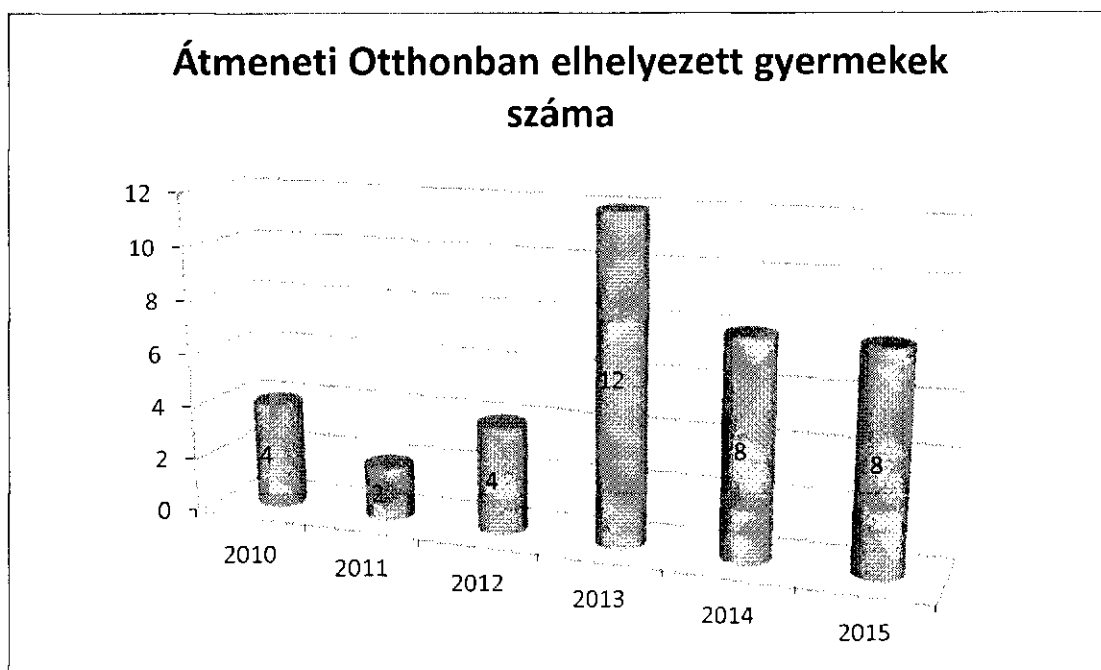
c) segítséget nyújt a bántalmazás következtében kialakult pszichés sérülések kezelésében és jogi tanácsadással segíti a (10) bekezdésben foglalt személy érdekeinek védelmét.”

Aranyhíd Gyermek Átmeneti Otthona

Az „Aranyhíd Gyermek Átmeneti Otthona” látja el 2003-tól ellátási szerződés keretében a XVI. kerületi gyermekek átmeneti otthoni ellátását. 2015-ben 8 gyermek került elhelyezésre a IV. kerületi Aranyhíd Gyermek Átmeneti Otthonában, összesen 542 napra. Az otthonban töltött legkevesebb napok száma 5, a leghosszabb 267 volt.

1. ábra Aranyhíd Gyermek Átmeneti Otthonában töltött napok száma

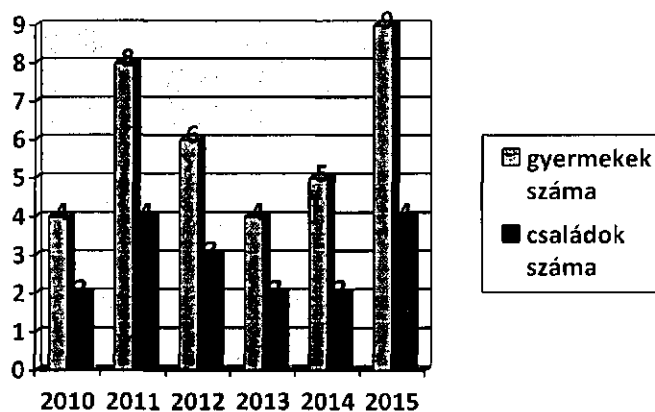
2. ábra Aranyhíd Gyermekek Átmeneti Otthonában elhelyezett gyermekek száma

Családok Átmeneti Otthona

2015-ben összesen négy család került elhelyezésre a Support Humán Segítő és Szolgáltató Alapítvány által működtetett Családok Átmeneti Otthonában. Két család Kerepesen, két család Erdőkertesen kapott helyet. Három alkalommal a Napraforgó Gyermejkölési Központ kezdeményezte az elhelyezést. A bekerülési okok között volt az anyagi és lakhatási probléma, a szülő mentális retardációja.

A bekerült gyerekek közül senki sem volt védelemben véve.

A Support Alapítvány által működtetett Családok Átmeneti Otthonában ellátott gyermekek megoszlása az alábbi táblázatban látható:

3. ábra A Support Alapítvány által működtetett Családok Átmeneti Otthonát igénybevevő gyermekek és családok száma

4. A FELÜGYELETI SZERVEK ÁLTAL GYÁMTHATÓSÁGI, GYERMEKVÉDELMI TERÜLETEN VÉGZETT SZAKMAI ELLENŐRZÉSEK TAPASZTALATAINAK, TOVÁBBÁ A GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI SZOLGÁLTATÓ TEVÉKENYSÉGET VÉGZŐK ELLENŐRZÉSÉNEK ALKALMÁVAL TETT MEGÁLLAPÍTÁSOK BEMUTATÁSA

Bölcsőde

A 2015. évben folyamatosan zajlott a bölcsődék szakmai munkájának ellenőrzése a kerület bölcsődéiben. Az ellenőrzések során megállapításra került, hogy az intézményekben folyó szakmai munka megfelel a törvényi, szakmai előírásoknak.

2015-ben a Kormányhivatal tartott átfogó szakmai ellenőrzést az intézményben.

A szakmai ellenőrzések tapasztalatai:

A bölcsődék tárgyi felszereltsége számban megfelelő és biztosított. A csoportszobák berendezései, méretei a korosztálynak megfelelőek. A kiszolgáló helyiségek, a gyermeköltözők, fürdőszobák felszerelése megfelelőek, de állapotuk részben elavult.

Az udvarok, játszóterek felszerelése megfelelő, folyamatos állagmegóvást igényel.

5. JÖVŐRE VONATKOZÓ JAVASLATOK, CÉLOK MEGHATÁROZÁSA A GYVT. ELŐÍRÁSAI ALAPJÁN

5.1. PÉNZBELI ÉS TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK – SZOCIÁLIS IRODA

- Folyamatos cél a támogatások szinten tartása, reálértékének megőrzése. Különösen törekedni kell erre a kiskorúak esetében - mint az ellátások szempontjából egyik leginkább kiemelt csoportban.
- Fontos, hogy az egyes szociális ellátások a kerületi sajátosságokra, valódi igényekre reagáljanak, nyújtsanak választ a tipikus problémákra.
- Kiemelkedő szerepet tulajdonítunk a jövőben is a támogatások hatékony, célzott megállapításának.
- Továbbra is törekszünk szoros szakmai együttműködés fenntartására az érintett kerületi intézményekkel.

5.2. GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATÁS - GYERMEKJÓLÉTI KÖZPONT

- Az intézmény átalakításának a jogszabályi elvárásoknak megfelelő kivitelezése, a belső struktúra és munkaszervezés működőképes és szakmailag megfelelő színvonalú átszervezése, az új feladatok begyakorlása.
- A 2016. év elején érkező új kollégák integrálása az intézmény életébe.
- A két éve elindult, kerületi iskolák számára kínált szociális kompetencia-fejlesztő program megerősítése, új kollégák bekapcsolása a feladat ellátásába, a program munkatársainak képzése. A programot végző két kolléga ugyanis a megkereséseket már nem tudja teljes mértékben kielégíteni. Hosszú távú cél a program akkreditálása.
- 2016-ban további részvétel a KEF munkájában, a megkezdett előadássorozat folytatása.
- További prevenciós programok indítása, mindenek előtt a kamaszklub beindítása.

5.3. GYERMEKEK NAPKÖZBENI ELLÁTÁSA – BÖLCSŐDE

- Az Egyesített Bölcsőde mindenkori szakmai célja, hogy az otthon melegéhez, nyugalomához hasonló légkörben tölthessék a kicsik napjaikat.
- Mindehhez elengedhetetlen a személyi és tárgyi feltételrendszer minőségi biztosítása:
 - állandó, szakképzett és elkötelezett személyzet,
 - esztétikus környezet, elegendő hely, játék, biztonság, kifogástalan ételmezés.
- Továbbra is kiemelt szakmai szempont, hogy a szolgáltatások gyakorisága és minősége nem vezethet az alapellátás színvonalának legkisebb csökkenéséhez sem.
- A továbbképzés folyamatosságára a szakmai munka emelése érdekében szükség van.
- Nagy hangsúlyt kell fordítani az adminisztrációra, a munkarendek - napirendek összehangolására.
- A só szoba kialakítása nagymértékben hozzájárul a gyermekek egészségének megőrzéséhez, a légúti fertőzések megelőzéséhez, melyet a lakosság körében cél ismertté tenni.
- Prevenációs célból a Bóbita Bölcsődében só szoba, „Somadrin helyiség” létrehozása, melynek speciális levegője megelőző, gyógyító hatást fejt ki. Rendszeres látogatása nagymértékben segíti az immunrendszer erősödését, növeli a szervezet ellenálló képességét. Itt a gondozónő felügyelete mellett aktívan játszva az inhalálás jótékony hatását élvezhetik a gyermekek.
- Az új szolgáltatások szélesebb körben történő megismertetése.
- Játékos gyermek torna szolgáltatás bővítése, megismertetése a bölcsődés korú gyermekekkel és szüleikkel.
- Egészség megőrző programok szervezése „egészség nap” keretén belül, ahol a szülők megismerkedhetnek a reform ételekkel is.
- A játszóházat az elmúlt évben nem látogatták, a Bóbita Bölcsődében van lehetőség a szolgáltatás beindítására, melynek igényét felmérés fogja megelőzni.
- Honlap készítés. A honlap elkészítése lehetőség ad az intézmények bemutatására, valamint a szolgáltatások ismertetésére. Azon családok is információhoz juthatnak, akik még csak most tervezik a gyermekük bölcsődei elhelyezését. (bölcsődei jelentkezéssel kapcsolatos fontos tudnivalók, letölthető bölcsődei jelentkezési lap).

5.4. A GYERMEKVÉDELMI MUNKA VONATKOZÁSÁBAN ÁLTALÁBAN, AZ ELLÁTÓRENDSZERT ÉRINTŐ TERVEK, VÁLTOZÁSOK

- 2013. január 1-jétől az iskolák fenntartása, így az oktatás szakmai irányítása már nem önkormányzati, hanem állami feladat. Az Önkormányzat számára az iskolákkal és a KLIK-kel való jó kapcsolat továbbra is fontos, hisz az oktatás színvonala, milyensége a kerület gyermekeinek, felnövekvő nemzedékének életére van hatással. Az önkormányzat továbbra is a jó kapcsolat, együttműködés fenntartására törekszik.
- A bölcsődei után az óvodai férőhelyek számának az igényekhez való igazítása, különös tekintettel arra, hogy 2015. szeptember 1-jétől három éves kortól kötelező az óvoda. Ehhez a várható igények folyamatos felmérése, figyelemmel kísérése, valamint olyan bővítési lehetőségek megtalálása, melyek rugalmasan alkalmazkodnak az egyes

korosztályok változó létszámához. Ezen a területen fontos szerep juthat az Európai uniós pályázati lehetőségeknek.

Az ellátásokra, szolgáltatásokra vonatkozó általános célkitűzések:

- Az ellátások színvonalának megtartása, emelése, pénzbeli és természetbeni ellátások esetében az ellátás reálértékének megtartása.
- Az ellátások eljuttatása a legrászorultabbakhoz.

6. A BŰNMEGELŐZÉSI PROGRAM FŐBB PONTJAINAK BEMUTATÁSA

6. 1. KERÜLETI BŰNMEGELŐZÉSI PROGRAM

A BRFK XVI. kerületi Rendőrkapitányság a 2015. évben az alábbi bűnmegelőzési intézkedéseket tette, oktatási programokat tartotta, és együttműködésekben vett részt:

1.) Az ORFK által indított iskolai bűnmegelőzési tanácsadói program keretében bűnmegelőzési előadások kerültek megtartásra a Csonka János Műszaki Szakközépiskolában és Szakiskolában, a Corvin Mátyás Gimnáziumban, és a Centenáriumi Általános Iskolában és Szakiskolában. Az előadások témakörei:

- ifjúkori bűnözés, áldozattá és elkövetővé válás megelőzése
- internet veszélyei
- szórakozás veszélyei
- kábítószer, új pszichoaktív szerek
- közlekedéssel kapcsolatos szabálysértések és bűncselekmények
- védelem, önvédelem
- másság

2.) Az Iskola rendőre program keretében a KMB alosztály munkatársai a kerületi Általános Iskolákban az osztályfőnökök felkérésére bűnmegelőzési előadásokat tartottak, osztályfőnöki órák keretében. Az előadások témakörei:

- a fiatalokat veszélyeztető bűncselekmények, áldozattá és elkövetővé válás megelőzése
- internet veszélyei

3.) Az iskolai bűnmegelőzési tanácsadói program 2013. szeptemberében indult országosan. Az elmúlt 2,5 évben a programmal kapcsolatban a résztvevő iskolák visszajelzései pozitívak voltak. Az iskolák szívesen veszik a bűnmegelőzési előadásokat osztályfőnöki órákon, továbbá az osztályfőnökök visszajelzése alapján sokkal hitelesebb a diákok részére, ha az előadásokat hivatásos rendőr tartja részükre.

4.) A körzeti megbízottak 2015. decemberétől, a 18 év alatti sértettek meghallgatásával, szükség esetén a lakókörnyezetben történő adatgyűjtéssel, és a rendelkezésre álló egyéb adatok feldolgozásával 48 órán belül jelentésben rögzített kríziselemzést készítenek. Megpróbálják feltárni, hogy milyen okok és körülmények vezettek ahhoz, hogy a sértett bűncselekmény áldozatává vált. Cél, hogy ezek az okok a későbbiekben ne ismétlődhessenek meg.

Bűnelkövetés okainak alakulása áldozati és elkövetői oldalról.

A kiskorúak sérelmére elsősorban személyes értékeik megszerzésére irányuló bűncselekmények történtek. Mivel egyre több iskoláskorú gyermek rendelkezik nagyobb értékű mobiltelefonnal, illetve kisméretű szórakoztató elektronikai cikkel, egyre gyakoribbak az ezzel kapcsolatos bűncselekmények is. Még nagyobb számban fordulnak elő olyan lopások, melynek során az iskolatáskában, vagy öltözőben őrizetlenül hagyott nagyobb értékeket tulajdonítja el az elkövető. A 2015-ös évben 14 esetben vált áldozattá fiatalkorú, 7 esetben pedig gyermekkorú volt az áldozat. Sérelmükre szabadság elleni, kiskorú veszélyeztetése, garázdaság, testi sértés, lopás és rablás bűncselekmények miatt indított eljárást a BRFK XVI. kerületi Rendőrkapitányság.

Elkövetői oldalról 2015. évben 0 gyermekkorú és 22 fiatalkorú ellen indult eljárás, melynek megoszlása garázdaság és testi sértés bűncselekmények 11 esetben, személyes szabadság megsértése és kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények 1-1 esetben, és vagyon elleni bűncselekmények elkövetése miatt 1 esetben, hamis magánokirat felhasználása 4 esetben, kisebb értékre elkövetett csalás bűncselekménye miatt 1, és rablás bűncselekmény elkövetése miatt 3 esetben.

A bűncselekményt elkövető gyermekkorú és fiatalkorúak száma 2014. évről 2015. évre csökkenő tendenciát mutat, 31-ről 22-re csökkent.

A bűncselekmények megvalósulását, bekövetkezését továbbra is elősegíti a fiatalok felelőtlen magatartása, amikor egymásnak mutogatják legújabb készülékeiket, dicsekednek vele, valamint azt a tömegközlekedési eszközökön, közterületen nyíltan használják, így felkeltik a bűnelkövetők érdeklődését is, így könnyebben válhatnak bűncselekmény áldozatává.

6.2. KÁBÍTÓSZERÜGYI EGYEZTETŐ FÓRUM

XVI. KERÜLETI KÁBÍTÓSZERÜGYI EGYEZTETŐ FÓRUM

A XVI. kerületi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum 2003-ban alakult meg, azóta folyamatosan, sikeresen működik a kerületben.

A KEF alapító tagjai a XVI. kerületi Önkormányzat, Móra Ferenc Általános Iskola, Napraforgó Szolgálat, BRFK XVI. kerületi Rendőrkapitányság, Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat munkatársai közül kerültek ki.

Jelenleg 16 tagja van, akik 7 intézményt képviselnek. A KEF, mint döntés előkészítő, javaslattevő és koordináló szervezet fejt ki tevékenységét a kerületben. Az elmúlt évek során tevékenysége szerteágazó volt. A KEF szakmai munkáját megalakulása óta Kály-Kullai Károly szakértő bevonásával végzi.

A Kábítószerügyi Egyeztető Fórumnak koordináló szerepe van. Összehangolja a helyi intézkedéseket és kezdeményezéseket, valamint fórumot teremt az országos célokkal párhuzamosan a helyi közösség területén működő intézmények számára. A fórum az a fontos láncszem, amely biztosítja a stratégiában megfogalmazottak megvalósulását. Mind a Nemzeti Stratégia, mind a helyi drogellenes stratégia eredményességének legfontosabb letéteményese a helyi közösség. A helyi települési szinten történő összefogások, és összehangolt cselekvések döntő módon tudják befolyásolni a probléma kezelését. Szükséges minden olyan tett és összefogás erősítése, amely az emberi közösség legalapvetőbb formáival – család, szomszédság, lakóhelyi közösség stb. – van kapcsolatban. A helyi közösségek kiemelkedő

szerepet játszanak a droproblémák kezelésében, hiszen a kábítószer-fogyasztás jelensége alapvetően az egyének, a családok és a helyi közösségek problémája. Későbbi kezelésében döntő mozzanat a helyben történő meghatározása, hiszen a helyi közösség érzékenységtől, elkötelezettségétől és felkészültségétől nagymértékben függ a beavatkozás sikere. A stratégia 3 alappillére közül a kerületben a megelőzés és egészségfejlesztés területeire helyezük a hangsúlyt, hiszen ezen cselekvések nem csak a fiatalok kábítószer fogyasztása tekintetében jelentenek erős preventív tényezőt, hanem más egészséget veszélyeztető magatartás formák kockázatát is csökkentik.

2013-ban megszületett a Nemzeti Drogellenes Stratégia 2013-2020, ami egy kerületi, a szülők, pedagógusok és diákok körében végzett reprezentatív felméréssel együtt 2014. tavaszán a kerület Drogellenes Stratégiájának alapját adta. A helyzetfelmérést a kerület 14 iskolájában, pedagógusok, diákok és szülők kérdőíves megkérdezésével végezte az Önkormányzat 2014. januárjában. A kutatás során 1 353 diák, 1 289 szülő és 340 pedagógus töltötte ki az egészségmagatartással kapcsolatos kérdőíveket.

A XVI. kerületi KEF 2015-ös tevékenységei többek között:

- Szakmaközi megbeszélést tartott iskolai gyermekvédelmi felelősöknek és iskolai vezetőknek a Napraforgó Központban.
- Képviseltette magát „Az előrelépés lehetőségei az iskolai egészségfejlesztésben” című OEFI konferencián, a „Digitális Nemzedék” konferencián, a Magyar Addiktológiai Társaság kongresszusán
- A KEF megújította honlapját, ahol elérhetőek a fórum által készített anyagok, illetve fontos információkhoz juthat az érdeklődő. Tevékenysége a KEF facebook oldalán is követhető.
- Sikeresen pályázott a Nemzeti Család és Szociálpolitikai Intézet által, a KEF működési feltételeinek biztosítására igényelhető támogatásra. Ezzel is növelve a KEF által megvalósítható programokat.
- A Kertvárosi Egészségnapra és a Kertvárosi Vígasságokra is kitelepült a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum, ahol tájékoztató kiadványokkal, szakemberek tanácsadásával közvetítette a számára fontos információkat.
- A Napraforgó Gyermekjóléti Központtal közösen előadás sorozatot indított a KEF Mindennapi függőségeink majd Mindennapi kapcsolataink címmel.
- A Corvin Művelődési Házban szakmai nap került megrendezésre, melynek célja a helyi KEF rövidtávú célkitűzéseinek és jövő évi programjának ismertetése elsősorban a prevenció iskolai színterein, az oktatási intézményekkel és az iskola egészségügyi dolgozókkal való együttműködés kialakítása jegyében. A programra várták a kerületben dolgozó gyermekvédelmi felelősöket, osztályfőnököket, szabadidő-szervezőket, osztályfőnöki munkaközösség vezetőit, egészségügyben dolgozókat, védőnőket, iskolapszichológusokat és iskolaorvosokat valamint a szülői szervezetek vezetőit.
- A BRFK Bűnmegelőzési Osztályának engedélyével megkezdődött a Ne tedd, Ne törd! kiadvány aktualizálása, mely kitűnő alapot teremtett a KEF 2016-os évre tervezett, bűnmegelőzési tevékenységeihez.

7. A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZAT ÉS A CIVIL SZERVEZETEK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉS KERETEI

A kerületben civil szervezetek bevonása az alapellátás keretében történik.

A Napraforgó Gyermekjóléti Központ több civil és egyházi szervezettel működik együtt, melyek az alábbiak:

- A helyi **Vöröskereszt** az együttműködésük sok évre nyúlik vissza. A 2015-ös év során a gondozott családok között összesen 134 ételmisszeres csomagot osztott szét a szervezet.
- A **Royal Prémium Étterem** tulajdonosának, Edvin Martinnak a Vöröskereszt felé tett nagylelkű felajánlása a 2015-ös évben is folytatódott. Étterme minden este ingyenesen megvendégel egy rászoruló családot. A Vöröskereszt a kliensek megszervezésének feladatát a Gyermekjóléti Központra bízta, így a lehetőséget megosztva a Családsegítő Szolgálattal minden nap küldhettek vacsorázni nagycsaládosokat, időseket, fogyatékkal élőket, gyermekeiket egyedül nevelő szülőket, akik számára egy éttermi vacsora megfizethetetlen lenne. Ezen túl ez az adomány, a társadalmi szolidaritás kifejeződésének különlegesen szép példája.
- A **Fiatalok a Kertvárosért Egyesület** képviselője szervezésében 40, a Napraforgó által küldött gyermek kapott lehetőséget, hogy az Erzsébetligeti Színházban megnézhesék a Diótörő előadást. Az Egyesület tagjai kísérték a gyerekeket, az előadás előtt még közös játékokra is volt idő.
- A karácsony kiemelkedő jelentőségű a különböző szervezetek és a lakosság adományozási szokásaiban is. A 2015-ös évben különösen sok felajánlás és megkeresés érkezett a Központhoz, hogy rajtuk keresztül találják meg a rászoruló egyéneket és családokat. A lakossági megkeresések, **civil adományok** egészen különbözőek voltak, kezdve a 10 éves kislánnytól, aki zsebpénzét szeretne volna egy szegény sorsú gyermeknek elküldeni, a jól szituált házaspárig, akik 30 000 Ft értékben vásároltak be ételmisszer készletet, tisztálkodó szereket, karácsonyi meglepetést, egy gyermekeit egyedül nevelő anyának.
- A **Gazdasági Főiskola Külkereskedelmi Karára** járó diákjai keresték meg az intézményt: perselyeztek jótékony célra. Az összegyűlt összegből személyre szabottan csomagokat készítettek 22 rászoruló családnak.
- A **Gyerekkuckó Óvodából** karácsonyi cipős dobozok érkeztek a Napraforgó Szolgálathoz. 58 gyönyörűen becsomagolt, nagy szeretettel elkészített ajándék csomag, amit családgondozók közvetítettek ki kisgyermekes klienseiknek.
- A helyi **Baptista gyülekezet** karácsonyi műsor keretében 60, a Szolgálat által delegált gyermeket látott vendégül.
- A **Sashalmi Karitás** 20 000 Ft-os pénzadománnyal segített egy nagycsaládos, egyedülálló anyát.
- A **Runberries futóklub** tagjai személyesen vitték el egy a Szolgálat által választott sok gyermekes családhoz 75 000 Ft értékben vásárlási utalvány adományukat.

149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet

a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról

Tartalmi követelmények a települési önkormányzat és a megyei kirendeltség számára, a Gyvt. 96. §-ának (6) bekezdésében előírt átfogó értékelés elkészítéséhez

I. A települési önkormányzat által készítendő átfogó értékelés tartalmi követelményei:

- 1. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0–18 éves korosztály adataira.*
- 2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:*
 - a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,*
 - egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,*
 - gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.*
- 3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:*
 - gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),*
 - gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok.*
- 4–5.*
- 6. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.*
- 7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciós elképzelések).*
- 8. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalok bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.*
- 9. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, drogprevenció stb.).*